

Hebreos

**Ja ua rā carta bi 'bənnbabí yø
'yεc'xi, cā rā nyogui testamento,
nt'o't'i rā hya ngue rā ebreo.**

¹ Nu'mø yø pa xä thogui, nuna Oja, bi bənnbabí yø pøngahyä nä rä hyä bi xihyø nyogui ja'i bi zofo. Xandøngu yø nnidí bi zohyø ja'i, pe 'damä 'dan'yo bi 'yøt'Oja ngue ha gä nzohyø ja'i. ² A nuyá, nua ya rä nzegui yø pa ya, Oja bá pənhnä Ts'unt'ü ngue bi zoc'segahü. Nuna rä Ts'unt'ü Oja bá pənhua, guehnä bi däpi gätho yø cosa i ja ngue dí mända nä. Connä nguehnä rä Ts'unt'ü Oja bi nhogui te gämä cosa ja nximhäi, dä gue'a te bí ja mahëts'i bi hoqui. ³ Tengutho Oja ngue maguesë, njarbætho rä Ts'unt'ü ya ngue maguesë, porque 'da'iguui. 'Në høntho dä mä tongue dí nja, ya dí sigue jatho yø cosa ja nximhäi, dä guep'ü mähëts'i di siguetho te bí jap'ü. Guehnä bi hogä mä ts'oquihü nä. M'mëfa p'üya bi ma mähëts'i ha bádí mända, i mmip'ü bí ja rä n'yëi Oja rä Papá. ⁴ Guehnä tate ja rä ts'edi na ngue'a rä ts'edi ja yø anxe. Porque mä datho xanhëts'i rä 'bëfi bi tocabi ngue'a te rä 'bëfi pëhyø anxe.

⁵ Nuna rä Ts'unt'ü Oja i tate nä ngue gätho yø anxe. Porque Oja bi 'yεmbrä Ts'unt'ü: "Gue'e mä Ts'unt'ü'i. A nuyá, dä fädi ngue guecä ni Papágui", bi 'yεmbi. Pe Oja, hñjam'mø xä xi'a n'na rä anxe ngue dä 'yεmbi rä ts'unt'ü. Mähömbi

'yεn'Oja: "Go gueque rá Papágä'a. Nu'a p'uya, gue'a mä Ts'ant'ä", bi 'yεna. ⁶ Nunä rá Ts'ant'ä Oja, guehnä tate nä ngue gätho. Janangue nu'mø mambá peñhnä Ts'ant'ä Oja ua ja rá ximhäi, Oja bi 'yεna: "Gätho yø anxe, dä dænne nä mä Ts'ant'ä", bi 'yεna.

⁷ Pe nu'mø mi mäñ'Oja ngue te pεhyø anxe bi 'yεna: "Nuya yø anxe, guehya yø m'menhní Oja ya. 'Nε 'yo yø anxe tengutho gä n'yo rá ndahi. I ja yø ts'edi tengutho rá sibi ngue hinjondä däqui", bi 'yεna.

⁸ Nunä Oja, bi 'yεembrá Ts'ant'ä: "Nuyá, gue'e grá Oja ya, 'nε gue'e gui mända para zanthonä te ja ya. Nu'mø gä 'yøträ ts'ut'abi, gä rá nho gui 'yøt'e.

⁹ Gä gue'a rá nho gädi ho gui 'yøt'e. A nu'a hinni 'yup'ä, hin gädi ho gui 'yøt'a. Janangue nu'a ni Oja, mä dätho bi jap'a'i. Bi 'yøt'e ngue mathoguitho gui johya ngue gätho mi'da ni n'youi". ¹⁰ Mahombi 'yεembrá Ts'ant'ä Oja: "Nu'i, gue'e grá Hmu, ngue nup'ä bá fädi bá nja rá ximhäi go gä hoqui. 'Nε conni 'ye gui hoqui te bí ja maya rá c'amahets'i.

¹¹ Pe nu te gätho ja ya, dä 'yεhra pa ngue dä guadi. Pe nu'i, gui 'bäi para zanthon. Gätho ya yø cosa gä hoqui, dä thogui. Tengutho rá zebazu'mø ya hinte pεfi, ¹² da jaquí, dä ma mä pony. Di njarbutho'a te ja ya. Pe nu'i di siguetho gui 'bäi para zanthon", bi 'yεn'Oja. ¹³ Nunä Oja, hinjonní anxe bi xifi tengutho bi xihrá Ts'ant'ä ngue bi 'yεmbi: "Dami micua ja mä 'yei mënte gä øt'ä ngue guí mända gätho'ä ni nsñiui", bi 'yεmbi. ¹⁴ Gätho yø anxe, i ja yø te pε hin'yä yø do'yo. 'Nε guehya 'bäi ngue ørpabi rá 'bëfi Oja ya. Guehya yø m'menhní Oja ya, ngue pa ndap'ä bi zä ngue bí fähýø ja'i nuya tø'mi

ngue d_a n_u r_a nho i ja ngue di un'na Oja y_ø ja'i bi yan_i.

2

¹ Janangue nuyá, ngue ya d_a pahmu ngue tate na r_a Ts'ant'hu Oja, m_athoguitho nne ngue g_a Ørpah_u masu_u na r_a hoga 'da'yo hy_a bi xicju. Ma g_a ja ndummhi ngue hinga h_ehm_u na r_a hy_a na.

² Conque r_a hy_a bi manyø anxe Oja 'mø y_ø pa x_a thogui, d_i nja'a te r_a hy_a bi m_a. Pe n_u'u y_ø ja'i himbi 'yørpa masu_u na r_a hy_a na, sinoque bi mestho r_a hy_a, guehya bi ntheu r_a castigo ya y_ø mmejmahya. ³ Janangue nuyá, ¿hague ngu r_a castigo g_a thohmu 'mø hinga Ørpah_u masu_u na r_a hoga 'da'yo hy_a sicju ngue ha d_i ny_anma_u tehu? Porque guese r_a Hmu Jesucristo bi m_a ngue ha d_i ny_anma_u tehu. A n_u'u y_ø ja'i bi 'y_øc'e_i na r_a hy_a bi m_a, i haxa_a njuani ngue majuan_i na r_a hy_a bi sifi, janangue bi thogahu na r_a hy_a na. ⁴ Nuna r_a hy_a bi m_a, nun_a Oja bi japyø ja'i ngue d_a d_inyø mm*ai* ngue majuan_i na r_a hy_a bi sifi. Porque bi mfäxte Oja ngue di japyø m_efi ngue d_a zä d_a 'y_øtyø milagro p'u ha 'buh_yø ja'i, 'n_e bá pennbab_i r_a Espíritu Santo y_ø m_efi ngue d_a mäts'i d_a 'y_øtyø m_efi' a te gä nnepe d_a 'y_øt'e.

⁵ Pe nun_a r_a 'da'yo ximhäi d_i mmangä ngue di nja, h_inte mm_an'Oja ngue d_a gue'u y_ø anxe d_i manda na. ⁶ Sinoque nt'ot'i p'u ja r_a M_ac_a Libro te'o bi zän'Oja ngue d_i manda na r_a 'da'yo häi. I enna_a hy_a nt'ot'i: "Ague m_a Oja'i, ¿te 'be'a_a exa guí mb_ennbab_i y_ø ja'i? ¿Hanja ngue m_athoguitho gui

ho n̄i mm̄ai conná ngue'✉? ⁷ Ma Oja'i, m'met'o gá japi ngue bi gohyø ts'edi yø ja'i ngue'✉ rá ts'edi ja yø anxe. Pε m'mefa p'uya, gá japi ngue m̄ d̄atho d̄a hn̄u m̄ansu. Porque gá unná cargo ngue d̄i m̄anda gätho yø cosa gá hoqui. ⁸ Nu hangu yø cosa i ja, gä gá japi ngue d̄i m̄anda", i enna hya. Ngue nguna r̄a hya nt'ot'i ya ngue Oja bi japr̄a ja'i d̄i m̄anda gätho yø cosa i ja, gue'✉ gui nequí'✉ ya ngue nu hangu yø cosa i ja, gä bi fäti. Pε asta guehya, tobe h̄indí nnuh̄ ngue gätho yø cosa i ja, d̄adi m̄anda r̄a ja'i. ⁹ A nuyá, ma ga umhm̄ xanho r̄a güenda te bi thohra Jesús. Oja bi japi ngue bi gohrá ts'edi m'met'o ngue'✉ rá ts'edi ja yø anxe. Pε Oja bi 'dacj̄ r̄a mate ngue bi du r̄a Jesús, bi hogá m̄a ts'oquih̄. A nuya ngue bi du r̄a Jesús conná nguecj̄, Oja bi 'yot'e ngue mathoguitho hn̄u m̄ansu na r̄a Jesucristo.

¹⁰ Nu te gäma cosa bá sän'Oja ngue i ja, ga nja yø cosa ngue d̄a 'yørpabi r̄a 'befi. Pε nne Oja ngue nu hangu yø ja'i d̄a gohi ngue yø basi, guehya d̄a zixpu ha 'bui. Janangue Oja mi jatho ngue bi hojp̄a yø ts'oqui yø ja'i, bi japi ngue bi du r̄a Jesús ngue d̄a yanji. ¹¹ A nuyá, nuná r̄a Jesús bi hogá m̄a ts'oquih̄. Nu'a r̄a Papá naya, gue'✉ ma Papáh̄'✉ ya. Janangue r̄a Jesús ya h̄ingui pesrá sā d̄a manya ngue dadi ncuh̄. ¹² Ra Jesús bi xihra Papá'✉ yø hya nt'ot'i p'✉ ja r̄a Maca Libro, bi 'yembi: "Nup'✉ 'buhyo ja'i dadi ncub'e, ja ga mm̄angä p'✉ te'o'i. Nup'✉ hap̄a m̄andøngu dyø ja'i d̄i mpeti, ja ga tut'a'i p'✉ yø alabansa", bi 'yembi. ¹³ Ra Jesús mahømbi 'yena: "Nugä h̄indä hønt'✉ Oja d̄i nnøxä ya". Mahøn'✉ emp'uya: "A nuyá, nuya yø basi Oja

bi däqui ngue ga fäts'i, 'daua dí 'bu'be", bi 'yεna.

¹⁴ Nuya mma ngue yø basi ya, guehya yø ja*í* ya. Janangue ra Jesús bi nja*í* para ngue da gohi tenguthoju. Bi ne ngue da zäp'u da du, n'namhma ngue di ts'onnba ra ts'edi ra zithu nuna ra ts'oqui p'u bá nja ra ndate ngue bi du yø ja*í*. ¹⁵ Nuya yø ja*í* mi 'bu ndumma*í* hangu ra pa ngue mi su da du, a nuya bi japi ngue ya hinni mantho da zu da du yø ja*í* ya. ¹⁶ Nuna ra Jesús himbi 'yεhε ngue yø anxe da mäts'i. Sinoque guehya yø ja*í* bi dennba*í* ra nt'εc'εi ra Abraham bi 'yεhε da mäts'i. ¹⁷ Para ngue da zä da mäxyø ja*í* na ra Jesús, mi jatho ngue bi nja*í*, bi tho'a te gäma n'u thohyoø cu. Nu'mø ngue mi tho'u te gä mi thohyoø cu p'uya, ya bi nja ra yemm*í* di huεcyø ja*í*. A nuyá, ya da zäp'u da gohi xānhø ngue ra mmäcja Oja ya, da 'yøtra 'bøt'e ngue di hojpabi yø ts'oqui yø ja*í*. ¹⁸ Nu'mø majapi da 'yøtra ts'oqui yø ja*í*, pe ra Jesús pädi ha di japi ngue di zajpabi yø mm*í* yø ja*í*. Porque nuya ja ra ximhäi xāngu ra n'u bi thogui, 'nε xquet'u 'nεse ra Jesús bi njapi ngue xta 'yøtra ts'oqui.

3

¹ Ague ma zi cu'ahu, bi zon'nahu Oja ngue dyø ja*í*ahu. A nuyá, dämi hyacju xāndønho ra güenda ngue te ra 'befi ra Jesucristo i ja. Guehna ra representante Oja ua ja ra ximhäi na, 'nε guehna nnøpe ngue ra 'bet'o mmäcja Oja p'u ha bí 'bøi ngue fäxcahna. Porque nuna ra hyø dí 'c'εihu, guehna guí nεqui na ngue ja te pefi. ² Nuna ra Jesucristo, guehna bi 'yεx Oja ngue da 'yørpabi ra 'befi. Pe bi 'yøt'e tengutho bi 'yøtra Moisés, ngue bi 'yøt'e

xanho rā 'befi bi xi Oja ngue dā 'yørbu ha 'bøhyø ja'i Oja. ³ Pe nūnā rā Jesús, mā døtho ní 'yup'u dā hnū mānsu na ngue rā Moisés. Tengutho n'na rā ja'i di hocə n'na rā ngū ngue dī mānda. Nū'a rā ja'i dī mānda rā ngū, gue'a mā døtho hnū mānsu'a ngue gātho mī'da yø ja'i 'bøp'u ja rā ngū. ⁴ Porque gātho yø ngū i ja, i 'bøi to bi hoqui. A nuyá, nū te gāmā cosa i ja, gā gue'a Oja bá zānni ngue bi nja. ⁵ Rā Moisés bi gohi ngue rā mēfitho ngue bi mpep'u ha 'bøhyø ja'i Oja. Pe bi 'yøt'e xanho rā 'befi bi xi Oja dā 'yøt'e. Porque bi xihyø ja'i te ja ngue dī nja m'mefa. ⁶ Pe nūnā rā Cristo ngue rā Ts'unt'u Oja na, bi 'yøt'e xanho te rā 'befi bi un'nā Oja ngue dī mandabi yø ja'i ya o rā 'ye. A nuju ya, guecjø yø ja'igahu Oja ngue'mø gā hahu rā ts'edi gā tēnhnu rā Cristo asta guep'u rā nzegui, 'nø gā hahu rā ts'edi co n'na rā pāhā gā tømhmu'a te rā nho di 'dacjø Oja m'mefa.

⁷ Janāngue nuyá, dāmī 'yørpahu māsu na rā hya mmānnā Espíritu Santo p'u ja rā Māca Libro ngue enā: "Nū rā pa ja p'aya, dāmī 'yøhmhu na rā hya xi'ahu Oja. ⁸ Ogui festhohu rā hya mmān'Oja. Māmī 'yøthu tengutho bi 'yøtyø nyogui ja'i p'u ja rā dāpo ngue bi mestho rā hya bi mān'Oja, asta gue'mø mi unna cué Oja te ørpe. ⁹ Janāngue Oja bi 'yønā: Nup'u ja rā dāpo, mathoguitho ngue bi 'dacrā cué'u yø nyogui ja'i. Mēnte gue'a nyote njøya, ngunā rā hya bi 'yøtyø ja'i, mādāgue'a bi nū yø ja'i yø milagro dí øt'e. ¹⁰ Janāngue nugā dā sūi. Porque nuya yø ja'i ya, xoxcā nzāntho ngue dā hyøgagui p'u. Hingui nne dā hyaxra hya dí xifi

ngue dā n'yo. ¹¹ Janāngue nu'mø mi 'dacrā cuε yø ja'i, dā xi p'uya dā yembi: Nuyá, ya hinga cu'ahu p'u ja rā häi xtá sānni ngue xcáni nsäyahu ya", en'Oja.

¹² A nu'ya mā zi cu'ahu, dāmī mfähmu ya, mān'nan'yo mi 'yøthu ngue to dā 'yenná mm̄ai ngue dā hyep' u Oja, dā 'yenqá ngue ya hingui ec'eí Oja. Porque Oja majuaní ngue 'bui. ¹³ Mente tobe nzocju Oja ya, n'na pa ngu n'na pa dāmī nhyaθhu rā ts'edi n'na ngu n'na'ahu. Mān'nan'yo mi 'yøt'e ngue sāgui hyä'ní mm̄ai gui 'yøthu rā ts'oqui ngue gui festhohu rā hya mm̄an'Oja. ¹⁴ Nu to gätho ya dí ec'eihu rā hya ya, nu'mø ga hahu rā ts'edi ngue hinhā gdá hëhm̄u rā hya asta guep' u rā nzegui, gue'mø di tocatagahu ngue mā n'yohu rā Cristo p'u ha di mānda 'mø.

¹⁵ Nt'ot'i p'u ja rā Māca Libro rā hya ngue ena: "Nu rā pa ja p'uya, dāmī 'yøhmu nā rā hya xi'ahu Oja. Ogui festhohu rā hya mm̄an'Oja ya. Māmī 'yøthu tengutho bi 'yøtyø nyogui ja'i p'u ja rā dāpo ngue bi mestho rā hya bi mān'Oja", i ena. ¹⁶ Ya guí pahmu te'o ya yø ja'i bi mestho rā hya bi mān'Oja. Guehya yø ja'i bá jucá Egipto rā Moisés. ¹⁷ 'Né ya guí pahmu ngue guehya yø ja'i bi zu Oja ngue bi 'yøtyø ts'oqui mente nyote njeyá. Janāngue bi dup'u ja rā dāpo gätho ya yø ja'i ya. ¹⁸ 'Né guí pahmu ngue guehya yø ja'i bi mestho rā hya bi mān'Oja ya. Janāngue Oja bi xihyø ja'i ngue bi 'yembi: "Nuyá, ya hinga cu'ahu p'u ja rā häi xtá sānni ngue xcáni nsäyahu ya", bi 'yembi. ¹⁹ Ja di nequi ua ya ngue himbi ma mācat'i p'u ja rā häi

mi ja ngue xtáni nsäya porque himbi 'yec'ei rá hya mmán'Oja.

4

¹ A nuyá, nuná Oja nzongahá ngue dí cacıu p'u ja rá ts'äya mma ngue dí säyagahá. Pe tobe nimantho nzongahá. A nuyá, ya nts'utho, porque nthambenjitho ngue dí m'mu i'da ngue hindá ma macut'i p'u ja rá ts'äya Oja. ² Porque tengutho na rá hya bi sicju ya, ngue nne Oja dä yanju, xquet'a guehná rá hya bi si'u yø ja'i bi mestho rá hya manjam'mø naya. Bi 'yøde hanja rá hya, pe hinte ni bøntho ngue bi 'yøde, porque himbi 'yec'ei rá hya bi sifi. ³ Pe nuju, ngue ya dä ec'elhu rá hya bi man'Oja, ya di cacıu p'u ja rá ts'äya Oja. Pe nuya yø ja'i himbi 'yec'ei rá hya bi man'Oja, guehya yø ja'i bi zu Oja ya. Janangue nguná bi man'Oja mäm'met'o: "Janangue nu'mø mi 'dacrä cuë yø ja'i, dä xi p'uya, dí embi: Nuyá, ya hinga c'ahá p'u ja rá häi xtá sánni ngue xcáni nsäyahá ya", bi 'yembi. Pe nuná rá ts'äya bi man'Oja ngue di uní, ya ja ná asta gue'mø mi hocra ximhäi Oja. ⁴ Nup'u ja rá Maca Libro nt'ot'i p'u rá hya ngue mmá te bi 'yøt'Oja'a rá yoto ma pa. I mmá ngue bi nsäya Oja'a rá yoto ma pa ngue bi jua'a te rá 'befi bi 'yøt'e. ⁵ Ya mahøn'a guehná rá ts'äya bi man'Oja 'mø yø pa mi 'yembyø ja'i naya: "Ya hindá zä ga c'ahá p'u hapu mi ja ngue xcáni nsäyahá", bi 'yembi. ⁶ A nuya yø ja'i rá mädi bi 'yøhná rá hogá hya ná, nuná Oja, himbi säyabi ya yø ja'i p'u ja rá ts'äya, porque himbi 'yec'ei yø ja'i te xifi. Pe nuya, tobe nimantho nthø'mitho mi'da yø ja'i ngue dä 'yec'ei te mmán'Oja ngue di unna ts'äya yø ja'i p'u ja rá ts'äya. ⁷ Asta guehyø

pa dí 'bəhmə ya, h̄ingui thohnə r̄a hya bi xi Oja yø ja'i ngue ɛnə: "Nu r̄a pa ja p'uya", i ɛnə. Nu'mø yø pa xə thogui, mi nzo Oja yø ja'i p'u ja r̄a dapo. Mi ma ndø ya'atho yø pa m'mefa p'uya, məhømbi bɛnnbabj Oja r̄a David hanja r̄a hya bi cuarp̄ ja r̄a Māca Libro ngue bi 'yɛnə: "Nu r̄a pa ja p'uya, dāmī 'yøhmə n̄a r̄a hya xi'ah̄ Oja. Ogui festhoh̄ r̄a hya mm̄an'Oja ya", bi 'yɛnə.

⁸ Ja d̄i nɛqui ua ya ngue nu'a r̄a ts'äya bi xi Oja yø ja'i ngue di unni, h̄inga guep'u ja r̄a häi mānī zixyø ja'i r̄a Josué bi xi Oja. Porque nu'mø r̄a pa mi zixyø ja'i r̄a Josué, mi thogui ya'atho yø pa p'uya, māhømbi 'yɛn'Oja ngue jap'u mān'na r̄a pa ngue dā yøtyø ja'i p'u ja r̄a tsäya. ⁹ Janangue nuyá, jap'u r̄a ts'äya xə nzänni ngue di säyabi yø ja'i Oja tengutho Oja ngue bi nsäya'ä r̄a yoto m̄a pa. ¹⁰ Porque nu r̄a ja'i ngue dā yørbu ha 'b̄u Oja ngue 'dap'u d̄i nsäyaui, guehnə r̄a ja'i ya bi zep'u r̄a 'befi xə 'yøt'e, tengutho Oja 'mø mi jua'a te r̄a 'befi bi hoqui, bi nsäya. ¹¹ A nuyá, gäthogah̄, dāmī hyah̄ r̄a ts'edi ya, ma ga ja ndumm̄ai ngue ga cəth̄ p'u ja r̄a ts'äya Oja. Mān'nan'yo mi 'yøth̄ ngue gui 'yøth̄ tengutho bi 'yøt'u yø ja'i himbi 'yɛc'ɛi r̄a hya bi xi Oja. Janangue Oja himbi cərp̄ ja r̄a ts'äya.

¹² Nunə r̄a hya Oja, tətetho ja r̄a ts'edi ngue d̄i mp̄ep'u ja r̄a n'yomfɛn̄i r̄a ja'i. Tengutho n'na r̄a juai xəndø nts'a 'nɛ ja yoho yø het'i, njarb̄tho n̄a r̄a hya mm̄an'Oja ya. Porque thohr̄a hya astə mbo r̄a mm̄ai r̄a ja'i, bí 'uɛspabj r̄a n'yomfɛn̄i r̄a ja'i. I øt'e ngue r̄a n'yomfɛn̄i r̄a ja'i d̄i nɛquitho 'mø ngue xənho ogue h̄ingui ho. ¹³ A nuyá, nu te gäm̄a hya ja mbo m̄a n'yomfɛn̄ih̄ ya, hində zä ngue temə

hyá ga ajpahá Oja, ga ená ngue híngui pàdí te dí mbémhmu. Porque mā n'yomfénihá, hínte jutí, gá pa Oja te dí mbémhmu. Porque nuyá, guesé Oja ga daphá rá güenda tengue nná 'yohá.

14 Nuná rá Jesú斯 rá Ts'ant'á Oja, bi yárbá mahéts'i, 'në guehná di nnópá mmäcjáhá p'á ha 'bá Oja naya. Janangue nuyá, nnetho ngue di ndá xandónhó mā nt'ec'íhá. **15** Nuná mā mmäcjáhá na, guehná di huégahá 'mø nnú ngue dí 'bá ndúmmu ngue híngui nzaquigahá. Ya pàdí te dí thohmá 'mø dí 'bá ndúmmuhiá, porque 'në'a bi njapi ngue xtá 'yótra ts'oqui'a. Pe nuná, hin temá ts'oqui bi 'yó'na. **16** A nuyá, ma gá hahá rá ts'edi gá nzohmá Oja ya. Gá äphá rá mate ngue dà mäxcáhá. Porque Oja ja rá nhuécate. Nú'mø gá xihmá ngue dà mäxcáhá, dí mfäxte.

5

1 Nú gátho yø mmäcja pøní ngue yø 'bët'o mmäcja yø judío, yø ja'itho tengutho yø mmijudíoui. Guehya t'ëts'i ngue dyø representante yø ja'i p'á 'bá Oja ya. I ja yø 'bëfi ngue ñrpabi rá 'bët'e Oja, para ngue di nhohyø ts'oqui yø ja'i. **2** Guehná di huécyø mmic'íui híngui pàdí te òt'e, guehya tapthobi rá ts'oqui ngue híngui nzaqui. Nú'a gui huéqui ngue 'nëse ná rá mmäcja híngui nzaqui. **3** A nuná rá 'bët'o mmäcja, ngue 'nëse ná híngui nzaqui ná, rá mädi ñrpá rá 'bët'e Oja ngue di hocrá ts'oqui. Ja dà 'yótra 'bët'e p'ëya, ngue di nhohyø ts'oqui yø ja'i. **4** Nuná rá 'bët'o mmäcja, híngui sänse rá 'bëfi pefi ngue rá 'bët'o mmäcja. Tengutho rá Aarón, himbi

zänse rá 'bəfi ngue rá 'bət'o mmäcja Oja, sinoque Oja bi 'yəts'i.

⁵ A nuyá, nuna rä Jesucristo nnøpa 'bət'o mmäcja Oja p'u ha 'bəi. Himbí zänse na ngue drä 'bət'o mmäcja, sinoque Oja bi 'yəts'i tengue pəhya. Porque Oja bi 'yəmbi: "Gue'e mä Ts'unt'ui. Da bəhyø ja'i ya ngue guecä ni Papágui", bi 'yəmbi. ⁶ A nuyá, mahøn'a nt'ot'i rä hya p'u ja rä Mäca Libro ngue əna: "Nuyá, gue'e grá mmäcja para zantho ya. Gui thocra 'bəfi mi pəhra mmäcja Melquisedec".

⁷ Nu'mø mi m'macua ja rä ximhäi rä Cristo, nts'edí ga nzo Oja 'mø bi mat'Oja, asta zoni. Porque Oja xtä nzä xtä nyani ngue hinxtä ndu. Pe Oja ørpabi masu 'mø bi zofo, porque mathoguitho nnu mansu Oja. ⁸ Mädague'a ngue rä Ts'unt'ui Oja na rä Cristo, pe para ngue da zä da 'yørpabi rä pähä Oja, bi n'uní ngue bi zä rä n'u. ⁹ A nuyá ngue hïnte di 'bədi, gä bi 'yøt'e te bi zännbabí Oja ngue da thogui, janangue ya sä da yaní para zantho yø ja'i nuya da 'yøt'e te xifi. ¹⁰ Rä Cristo, Oja bi 'yəts'i ngue da gohi ngue rä 'bət'o mmäcja, di thocra 'bəfi mi pəhra mmäcja Melquisedec.

¹¹ Dí nne ga xi'ahü hanja na rä hya dí mma. Pe xanhennitho ha di zä ga mma, porque hïngui tñni mmäi te dí xi'ahü. ¹² Ya manjam'møtho guí ec'ëihü rä Jesucristo ya. Nu'mø gdí hahü rä ts'edi ya, ya gdi xännbabü rä hya mi'da yø ja'i ya 'mø. Pe asta guetya ngue hïngui tñni mmäihü hanja rä hya guí ec'ëihü ya. Tobe nimantho guí nnehu ngue nu'mø sän'nahü rä hya Oja, da gue'u yø hya hïngui hënni guí nne da si'ahü. Mahønguí nne guí cohmu

tengutho yø basi ngue sidra xi'ba, conque ya ja ngue rø hmø dø zi. ¹³ A nu'ø sidra xi'ba, gue'ø yø basi søtho 'nø hingui padø ndanø rø hya njuøntho, ndanø hin'na. ¹⁴ Pe nu'ø ya si rø hmø, gue'ø yø daja'i. Porque ya padø dø hyacra güenda te ga 'yo. Pa'mø ngue xønho te ga 'yo ogue hin'na.

6

¹ A nuýá, ma ga xähmø yø hya rá nsäui di xä yø daja'i ya. A nu'ø yø hya hingui hønni güí xähmø p'ø bá füdi güá pahmø rø Cristo, 'yo guí nne ngue hønt'ø gui 'yøhmø'ø yø hya'ø. Ya hinni mantho ja ga xi'ahø ngue hingui 'yøthø'ø yø nts'o bá n'youi rø castigo, ogue ja ga xi'ahø ngue gui 'yøc'øhø Oja. ² Ya hinni mantho ja ga xi'ahø ngue gui nxixyahø, ogue ja ga xi'ahø ngue gui japni 'yøhø p'ø ja yø ya yø 'yøc'øi. Ya hinni mantho ja ga xän'nahø ngue di bønnate yø á anima. Hinga ja ga xän'nahø ngue jatho ngue dø thaspabi rø güenda yø ja'i, ngue ja dø zännbabø Oja te dø thogui para zantho n'na ngu n'na yø ja'i. ³ Dø ne Oja ngue dø zä ga sigue ga xähmø mi'da yø hya.

⁴ Porque nuýa yø ja'i ya xa hyep'ø rø Cristo, ya hínte ni böntho ngue mähöndi xännbabø rø hya. Guehya bi xojpahma Oja yø mmøi ya, bi nthëhmäui rø njapi Oja. Ya bi nthëhmäui rø Espíritu Santo. ⁵ Ya bi dñinhmø yø mmøi ngue xønho rø hya Oja. Mädague'a tobe hingui søhra Jesucristo ngue dñ mända rø ximhäi yø pa bá ep'ø, pe bi bødø xønho ya yø ja'i ya ngue ja rø ts'edi. ⁶ Pe bi hyep'ø rø Cristo m'mefø ya yø ja'i ya. Ya hingui sä ngue xøgue rø ts'editho ga ørpe ngue høndi 'bätøyø mmøi, porque nuýa yø ja'i njap'ø, tengutho 'mø

mahøn dadi cuarpabi ra pont'i rá Ts'unt'ü Oja. Di japi ngue thenni gätho yø ja'i mahøn'a.

⁷ Nuya yø ja'i ya, øt'e tengutho yø huahi 'mø bi n'ye, ngue sinna häi rá 'ye. Nu rä huahi bi zinni xanho rá 'ye häi, nu'mø bi nja rä huahi i pø mmänho, ya da 'yørpabi rá nho'a to bi mpesi. I n'youi rá njapi Oja. ⁸ Pe nu rä huahi ngue bi zinni xanho rá 'ye häi, 'në händyø 'uini bi nja, ya di nzø, porque hínte di mui. Guehya yø ja'i da japrä castigo Oja ya.

⁹ Ague ma zi cu'ahü, dä mangä na rä hya na, pe hindí mmangä ngue gdí en'ahü ngue ya xcá hyehmü p'ü rá Cristo. Porque dí pacä ngue ya bi nyanni tehe, janangue ya guí øthü rá nho. ¹⁰ Nunä Oja, gä gue'a te ni 'yup'ü øt'e. Janangue nunä rá 'befi Oja guí ørpahü, hindí pumbení na. Da gue'a rá 'bäxte njandyatho guí ørpabi ni mmi'yec'ëihü, xquet'a hindí pumbení Oja. Nunä te gä rä nho guí ørpä ni mmic'ëihü, gue'a guí nequi ngue majuani gadi mahmü Oja'a. ¹¹ A nuyá, dí nnegä ya ngue nunä rä 'bäxte mi'a mpähä ni mmäi guí ørpabi ni mmi'yec'ëihü, dämi sigue ngue hangü rá pa da gue'a gui 'yøthü'a. Janangue nu te rä nho guí tø'mi di 'da'ahü Oja, ya rä seguro di 'da'ahü. ¹² Man'nan'yo mi 'yøt'e ngue hingui 'yøthü ya yø hya dí xi'ahü ya. Dämi hyahü rá ts'edi gui 'yøthü tengutho øtyø 'yec'ëi nu'ü di nequi ngue ja xanho yø nt'ec'ëi. Nu hangü rá n'ü thogui, gä seti, 'në guehya yø ja'i ya ngue di tocabi'a rá nho di yat'Oja ngue di uni.

13-16 A nū'mø εna ngue majuāni te nne dā manyø ja'i, i εxā ntestigo Oja. Nū'mø ya bi 'yεxā ntestigo Oja rā ja'i p'uya, nū rá amigo yāui, ya hingui sā dā 'yεmbi ngue himma juāni te xifi. A nūnā Oja, bi yarpabi n'na rā hya rā Abraham, pe nūnā Oja hinjongui tāte ngue nūnā. Janāngue rā thuhusé bi nōni, bi xihrā Abraham ngue dā jase Oja nā rā hya bi mā. Bi 'yεmbi: "Nugä, majuāni te dí xi'i, mathoguitho gā jāp'a'i. Gā ot'e ngue εmmεi dí nxānni bāsi dí m'mhi", bi 'yεmbi. Pe rā Abraham, himbi xotrā mmāi nā rā hya bi xi Oja. Sinoque tō'mi, tō'mi ngue dí nja, astā gue'mø mi 'yεhra pa ngue bi nja nā te rā hya xi yarpababi Oja ngue dí nja. **17** Oja bi nepe ngue dā bādi xānho yø ja'i ngue majuāni gā dí nja nā te bi mā, hinte dí m'medi. Pe commā ngue hinjo'o to dā 'yεxā ntestigo Oja, rā thuhusé bi nōni para ngue dā fādi ngue majuāni te mmā. **18** Nū te gāmā hya xicjā Oja ngue dí nja, i dā xānho rā hya, porque Oja hingui fehnī. A nūyā, ya dā äphā Oja ngue dā yanjan. Nū te rā hya xā mmān'Oja, ya dí haxā njuāni ngue rā seguro dí nja. **19** Ya hindí yobēnī ngue di tocagahā nā rā nho di un'Oja. Porque nūnā dí nnoxā ngue dí dārcā mā n'yomfēnīhā ya, guehnā rā Jesucristo bí 'bā mahets'i nā. **20** Nuna rā Jesús bi yarbā mahets'i bí 'bāi. Guehnā fäxcāhā nā ngue dā zā gānī m'mahmā p'ā bí 'bāi. I cohi ngue rā mmäcja Oja para zāntho. Di thocra 'befi mi pe rā Melquisedec.

7

1 Nuna rā Melquisedec mārā dāst'abi p'ā ja rā hnini Salem. 'Nε guehnā Oja māguesē rā mmäcja

na. Guehná rá Melquisedec bi ma bi c'at'ui rá Abraham 'mø mambá pengui ngue bá tapra tñhni yø dast'abi mädi nsuhmi. Mi the p'uya, rá Melquisedec bi 'yäp'Oja ngue di japrä Abraham. ² Pe rá Abraham, nú'a te gämä cosa bá hap'ü ja rá tñhni bá tähä, bi hyacrä diezmo ngue bi däpra mmäcja Melquisedec. Nuná rá thuhu rá Melquisedec i nne dä mä ngue rá dast'abi ngue øtra nho. Ngue bi ndast'abi p'ü ja rá hnini Salem, janangue i hutyø ja'i ngue rá dast'abi di hojpabi yø ja'i dí nsai. ³ Pe nuná rá Melquisedec hinha nt'ot'i ngue di mmä te'o rá papá, ogue te'o rá mamá. Ni xingui fadi te'o rá mboxita. Ni xingui fadi temä pa bá mi, ni xingui fadi temä pa bi du. Høntho nt'ot'i ngue mará mmäcja. Janangue nuyá, gui nhyejpabi rá Ts'ant'ü Oja ya, porque nuná guehná rá mmäcja para zantho na.

⁴ A nuyá, dämi hyacju xandønho rá güenda hanja ya ngue mathoguitho bi hnú mänsu rá Melquisedec. Porque rá Abraham guehná rá 'ya na ngue yø judío, pe nu te gämä cosa bá hanbabí yø dast'abi bi dapra tñhni, bi hyacrä diezmo ngue bi däpra Melquisedec. ⁵ A nuya yø mmäcja ngue yø mbom'meto rá Leví, dí manda rá ley bi 'yotra Moisés ngue nú'a te gämä cosa tñyø ja'i, dä gumbabí rá diezmo. Mädague'a yø meni p'ü bá fudi bá m'mehra Abraham, pe da gumbahma rá diezmo. ⁶ Conque rá Leví hingrá meni rá Melquisedec, pe rá Melquisedec bi gumbabí rá diezmo rá Abraham nuná ya xi yarpabi Oja ngue di japi. Pe rá Melquisedec mähön'a bi 'yäp'Oja ngue di japrä Abraham. ⁷ Ya fadi xanho hanja ya ngue

nu ra ja'i m^athoguitho hn^u mansu, gue'a äp'Oja ngue di japr^a ja'i ngue co'a ga hn^u mansu. ⁸ A nuya yø mmäcja 'b^uhya, nu te gämä cosa tⁱn^yø ja'i, jumbabⁱ r^a diezmo yø ja'i. Nu'mø bi du p'u^uya, n'nan'yo r^a mmäcja di thojpabⁱ r^a 'befi pefi. Pe nun^a r^a Melquisedec hindⁱ n^equi ngue bi guahrá 'befi na. Sinoque nt'ot'i p'u ja r^a Maç^a Libro tengutho 'mø ngue di 'bu^utho. ⁹ Nu'u yø mmäcja ngue yø judío 'b^uhya, jumbabⁱ r^a diezmo yø ja'i. Pe gätho ya yø mmäcja ya, gue'a r^a Leví r^a 'y^u p'u bá f^udi ngue bá m'm^uhya. A nun^a r^a Leví, gue'a r^a Abraham r^a 'y^u p'u bá f^udi ngue bá m'm^uhná. Janangue nu'mø mi hyacra diezmo r^a Abraham ngue bi däpr^a Melquisedec, a nun^a r^a Leví co gätho mi'da yø mmäcja 'b^uhya, entho go ma däpi r^a diezmo r^a Melquisedec. ¹⁰ Porque nu'mø mambá hacra diezmo r^a Abraham ngue bi däpr^a mmäcja Melquisedec, tengutho 'mø ngue bi gurpabⁱ yø diezmo'u yø mbom'meto bi m'm^ua m'm^ufa.

¹¹ Nuya yø mmäcja ya, di japa nts'edi yø judío ngue da denna^a ley bi 'yotra Moisés. Embi ngue di siguetho tengutho bá øtra mmäcja Aarón. Pe nun^a r^a ley sihyø judío ngue di cumple ya, ya hin'y^u r^a ts'edi na ngue da zä di nhojpau Oja yø ja'i na. Porque jatho ngue ma'da'yo man'na r^a mmäcja di m'm^uai, pe hindⁱ denth^a te mi øtra mmäcja Aarón. Sinoque di thocra 'befi mi pehra mmäcja Melquisedec. ¹² A nuyá, ngue ya bi ma mapädi yø mmäcja ya, xquet'a jatho ngue 'n^ehra ley di mpähya. ¹³ Nun^a r^a 'da'yo mmäcja mmamp'u ja r^a Maç^a Libro ngue di m'm^uhya, guehn^a r^a Jesucristo na. Pe nun^a r^a Jesús, hingrá meni r^a

Leví, sinoque rá m̄en̄i r̄a Judá. 'N̄e nuya yø m̄en̄i r̄a Judá, h̄injam'mø to xi b̄on̄i ngue dr̄a mmäc̄ja ya. ¹⁴ Ya f̄ad̄i xanhō ngue nūn̄a r̄a Hmu Jesú̄s, r̄a m̄en̄i n̄a ngue r̄a Judá. Pe nū'mø māmbá exyø mmäc̄ja r̄a Moisés, nuya yø m̄en̄i r̄a Judá h̄inte bī m̄a ngue dī nja yø 'b̄ef̄i ngue dī mmäc̄ja ya.

¹⁵ Ja dī n̄equi ua xanhō ya ngue m̄a'da'yo man'na r̄a mmäc̄ja dī m'm̄ai ngue dī tocr̄a 'b̄ef̄i mī p̄ehr̄a mmäc̄ja Melquisedec. ¹⁶ Nūn̄a r̄a ley ga 'yo yø judío ngue ī mmā to dī mmäc̄ja, h̄inḡa guehn̄a r̄a ley bī 'ȳexr̄a Jesucristo n̄a ngue dī mmäc̄ja n̄a. Sinoque bī mmäc̄ja n̄a r̄a Jesucristo porque jas̄e r̄a ts'edi ngue dī m'm̄ai para zāntho. ¹⁷ Porque gues̄ Oja bī 'ȳexn̄a r̄a mmäc̄ja n̄a ngue bī 'ȳembī: "Gue'e grá mmäc̄ja para zāntho ya. Gui thocr̄a 'b̄ef̄i mī p̄ehr̄a mmäc̄ja Melquisedec", bī 'ȳembī. ¹⁸ Porque ya bī zep'ü r̄a ts'edi n̄a r̄a ley mādī mānda yø hyā man̄i n'yo yø ja'i m'm̄et'o ya. Ya h̄in'yü r̄a ts'edi r̄a ley ngue dā yānyø ja'i. ¹⁹ Nūn̄a r̄a ley bī 'yotra Moisés, h̄injonn̄i ja'i xta nzä xtí hojpabī. Pe ja man'na r̄a hyā ya ngue man'na tāte ja r̄a ts'edi, porque guehn̄a dī nhojpāui Oja yø ja'i n̄a.

²⁰ Gues̄ Oja bī yat'i ngue dī mmäc̄ja n̄a r̄a Jesucristo. ²¹ Gātho mī'da yø mmäc̄ja dā thotyø 'b̄ef̄i p̄ef̄i ngue yø mmäc̄ja. Pe nun̄a r̄a Jesucristo h̄onse n̄a ngue Oja ya xī yat'i te gām̄a hyā nt'ot'i p'ü ja r̄a Mācā Libro ngue Oja bī 'ȳembī: "Guecā dr̄a Ojagā, mājuan̄i te dī xi'i. Nūn̄a r̄a hyā dī xi'i, h̄injond̄a zä dī pādi. A nuyá, gue'e grá mmäc̄ja para zāntho ya. Gui thocr̄a 'b̄ef̄i mī p̄ehr̄a mmäc̄ja Melquisedec", bī 'ȳembī. ²² Janāngue nūn̄a r̄a Jesú̄s, m̄a dātho ja

rá ts'edi na rá cohi bi njá 'mø mi t'ets'i ngue'a rá ts'edi'a rá cohi mi ja m'met'o.

²³ Nu mída yø mmäcja xá m'mai, gä xá ndu. Nu'mø bi du p'aya, n'nán'yo to di thojpabi yø 'befi. A nuyá, mandønnugu dyø mmäcja xá m'mai, pe gä xá thogui. ²⁴ Pe nuna rá Jesús, ya hindá du na. Nu'a te rá 'befi pefi ngue rá mmäcja, ya hinjam'mø dä thogui, porque ya hinjondi ponnbí. ²⁵ Janangue nuya yø ja'i ya o rá 'yé Oja ya ngue bi 'yec'ci rá Jesús, ya hindí m'mehyø te. Porque nuna rá Jesús ya rá 'befitho'a ngue rá mmäcja para zantho p'u ha 'bu Oja ngue dä máxyø ja'i nuya ec'ci.

²⁶ Nuna rá Jesús, guehná rá 'bet'o mmäcja ma dätho ngue nmí homhmá na. Hangú rá pa gä rá nho øt'e. Hin'yá rá ts'oqui. Hinjam'mø ngue di nnú mändo yø ts'oqui øtyø ja'i. A nup'ü mähets'i bí 'bahya, ma dätho ngue bi hnú mänsu ya. ²⁷ A nuya yø judío ngue yø 'bet'o mmäcja, n'na pa ngú n'na pa ørpabi rá 'bøt'e Oja ngue yø ts'oquise. M'mefa p'aya, ja dä 'yøtra 'bøt'e ngue di nhohyø ts'oqui mi'da yø ja'i. Pe nuna rá Jesús høndá n'na ndi bi ndäse ngue bi tho, para zantho bi nøpa 'bøt'e yø ja'i. ²⁸ A nuna rá ley bi 'yotra Moisés, nuya yø ja'i ets'i ngue dra 'bet'o mmäcja, ja yø ts'oqui yø ja'i. M'mefa nguehná rá ley na, guess Oja cohi ntestigo na rá hyá bi ma ngue rá Ts'ant'usé bi 'yets'i ngue para zantho rá m'met'o mmäcja. Mädis'ü te dädi 'bedi, para zantho øt'e xanho'a te rá 'befi.

8

¹ Nuna rá hyá ma dätho ja ts'edi ngue guí pahmá ya, guehná rá hyá ngue rá Jesucristo di nnøpa 'bet'o

mmäcjhá naya. 'Né ya bí húp'á mahéts'i ha bí ja rá n'yéi Oja na. ² Núp'á mahéts'i bí 'bá Oja, bí ja rá 'befi ngue rá 'bet'o mmäcja. Híngá guecua ja yø niya bi hocyo ja'i ótra 'befi ngue rá 'bet'o mmäcja na.

³ Nu'a rá 'befi ja yø 'bet'o mmäcja, t'ëts'i ngue dá 'yørpabi rå 'bøt'e Oja. Janangue rå Jesucristo xquet'a mí jatho ngue bi 'yørpabi rå 'bøt'e Oja. ⁴ Pe híngá guecua ja rå ximhäi 'bahra Jesús. Nú'mø ngue ja di 'bacua, ya híngui sá dá t'ëmbi ngue rå 'bet'o mmäcja 'mø, porque yø 'bet'o mmäcja 'bacua ja rå ximhäi, di sigue ótho yø 'bøt'e di mända rå ley bi 'yotra Moisés. ⁵ Pe nú'a te yø 'befi yø mmäcja 'bacua ja rå ximhäi, høntho ót'e tengutho rå forma bi ja mahéts'i. Porque nú'mø mí nyáui Oja rå Moisés, bi 'yëmbi: "Damí bëni xanho te rå forma dá ut'a'i p'á ja rå t'øhø dá nyáui, dá ngu'a rå forma rå niya gui hocya", bi 'yëmbi. ⁶ A nuju ya, ngue má 'bet'o mmäcjhá na rå Jesucristo, tate xandø nzaqui rå 'befi pefi ngue'a rå 'befi pëhyø mmäcja ua ja rå häi. Porque xandønho rå 'da'yo cohi bi hoqui ngue'a rå nyogui cohi mí ja m'met'o. Nuna rå 'da'yo cohi bí niya ya, mäthoguitho xandønho rå hya di yat'Oja ngue di nja.

⁷ Nu'a rå cohi mí ja m'met'o, hinjonní ja'i bi bøni ngue xtä 'yøt'e te bí mända Oja. Janangue Oja bi hyoni ha di japi ngue má'da'yo man'na rå cohi bí nja. ⁸ I nnu Oja ngue híngui ótyø ja'i'a rå hya di mända. Janangue mmännä Mäçä Libro ngue Oja bi 'yëna: "Dá 'yëhra pa ngue nuya yø judío ngue yø mmëngü Israel conyø mmëngü Judea, má'da'yo man'na rå cohi ga cohme. ⁹ N'nan'yo man'na rå cohi di nja. Ya hínda ngu'a tengutho rå cohi dá

co'be' u yø nyogui ja'i 'mø yø pa dambá jøjpu ja ra häi Egipto. Porque nuna ra hya dá co'be yø ja'i ngue xta 'yø't'e, himbi 'yø't'e. Janangue dá hecápu yø ja'i. 10 Ba ep'u ra pa di nja na ra cohi di mma ngue ga co'be yø ja'i Israel. Nu'mø ya bi nja na ra hya na, ga japyø ja'i ngue da dinyø mma hanja na ra hya dadi manda, di nja mpähä yø ja'i da 'yøtya yø hya dadi bepi da 'yø't'e. Nugä p'uya, gueque drá Ojagä ya yø ja'i ya. Nuya p'uya, guehya ma ja'i ya. 11 Di ngüe di nnoho, gä da badi te'ogui. Ya himma hyoni ngue ja da xännbabi yø mmic'i cui ogue yø cu ja da xännbi te'ogui. Porque 'da di batyø ja'i te'ogui. 12 Nu'a ra nts'o xa 'yøtyø ja'i, ga puunbabi. Ya hinni mantho ga mbennbabi yø ts'oqui xa 'yøtyø ja'i", bi 'yen'Oja. 13 A nuyá, Oja i mma ngue ma'da'yo man'na ra cohi di nja. Nu'a ra nyogui cohi mi ja m'met'o, di nequi xangue ya bi thogui, porque ma'da'yo man'na ra cohi di nja. Nuna ra nyogui cohi mi ja, ya bi zep'u na.

9

1 Nu'a ra nyogui cohi mi ja m'met'o, xandøngu yø hya nt'ot'i ngue ha di danne Oja yø ja'i. Pe nup'u mi øtyø ndanne yø ja'i, gue'a ra nija ja ua ja ra ximhäi. 2 Nu'a ra nija mi ja ua ja ra ximhäi, mi ja yoho yø cuarto. Nu'a ra mudi ra cuarto gui nhuti ngue ra xequi xa nduxqui. Nup'u mbo ra cuarto, jap'u ra mfoxiyo. 'Ne jap'u ra mexa hapu t'uspabi yø thuhmu Oja ngue da nu. 3 Nu'a man'na ra cuarto brá ja mbo, nup'u ja ra goxthi, zap'u ra ulu ngue nnøpa jut'i ra goxthi. Nup'u mbo p'uya, gue'a ra xequi mathoguitho xa nduxqui. 4 Brá jap'u n'na

rā altar ngue rā oro, ja zōp'✉ rā bopo. 'Nε jap'✉ n'na rā huada ngue gä rā oro maxøts'e, guehnä rā huada m'mëts'i rā nyogui cohi mi ja m'mët'o naya. Nüp'✉ mbo rā huada, op'✉ n'na rā ts'oye ngue gä rā oro, ja op'✉ rā thuhmë ni hñ ngue rā maná. Dä guehrá tóhø rā Aarón nñuña bi 'doqui, ja op'✉ ja rā huada nñ. 'Nε ja cñp'✉ ja rā huada✉ yø xindo nt'ot'i rā ley Oja, ngue rā nyogui cohi mi ja m'mët'o. ⁵ Nüp'✉ maxøts'e rā huada, 'da'a n'na nguadi yø hyo rā huada mähoqui yoho yø anxe di nzøtyø zahua p'✉ maxøts'e rā huada. Porque nüp'✉ maxøts'e rā huada ja m'mët'e p'✉ rā ji gui nhohyø ts'oqui yø ja'i. Pe nuya, hingui ja ngue 'bexca xi'ahñ hanja nñ rā hya naya.

⁶ Guehnä rā forma mi jap'✉ ja rā nijä m'mët'o naya. A nñ'a rā mädi rā cuarto, n'na pa ngü n'na pa cñtyø mmäcja ngue øt'a te yø 'befi i ja. ⁷ Pe nñ'a rā yoho rā cuarto brä ja mbo ngue mathoguitho xä ndaxqui, hñndrä 'bet'o mmäcja ja rā nt'edi ngue carbu. 'Nε hñndä n'na ndi n'na jeya i sä ngue dä yñt'ambo. Nu'mø bi yñt'ambo p'uya, ni dë rä ji dä pøt'e ngue di hocse rä ts'oqui, nñ xquet'a ni dë rä ji dä pøt'e ngue di nhohyø ts'oqui mi'da yø ja'i. ⁸ Nuya yø hya ja uaya, rā Espíritu Santo nnepe ngue ga pahmä hanja nñ rä hya ngue rä yogui cohi mi ja m'mët'o. Mënte yø tiempo ngue øtyø ndanñe yø mmäcja p'✉ rä mädi rä cuarto, ya hñ'yä rä nt'edi to dä tho'ambo rä cuarto nñuña mathoguitho xä ndaxqui. ⁹ Nuya yø hya ya, dä nñequi xanhø ngue nuya yø 'bøt'e ørpabi Oja yø mmäcja, hñ'yä rä ts'edi ngue dä hyät'i dä hyajpa rä nts'o ja yø mmñi yø ja'i. ¹⁰ Nuya yø hya mi ja m'mët'o, gue'a ngue dä huantho yø cosa dä zi yø ja'i, i xihyø ja'i tema

forma dí mpet'e para ngue dā zā dā dānne Oja. Pe gātho ya yø hya ya, bī nja rā ts'edi te mi øtyø ja'i mènte tobe hinmānī nja rā 'da'yo cohi bi 'yøt'ui Oja yø ja'i.

¹¹ Pe nuyá, ya bá ehrä Cristo nuna bi gohi ngue mä 'bë't'o mmäcjahü ya. 'Në guehnä bá hängahü rā nho mi ja ngue dí nja naya. Nup'ü ja rā nija dí mpehrä Cristo ngue rā 'bë't'o mmäcjä ya, tate ngue xāndønho. Hingä ngu rā nija ja ua ja rā häi ngue rā ja'i bi hoqui. ¹² Rā Cristo bi yarbü ja rā xequi mäthoguitho xä nduxqui. Pe rā jise rā Cristo ní hya ngue dā pøt'e. Ya hingrá ji rā ndaní ogue rā ji rā chivo ní hya ngue dā pøt'e, tengütho øtyø mmäcjä ua ja rā häi. 'Në ya hingä xøxtí yøtho ya, sinoque n'na nditho bi yøt'i para zantho ngue bi yanju. ¹³ Nu'a rā ji rā ndaní, ogue rā ji rā chivo, ogue rā 'bospi rā ngøndaní zøp'ü ja rā altar, nu'mø bi njapyø ja'i nuya t'embj ngue n'youi rā ts'oqui yø do'yo, ya dí nhohrá do'yo rā ja'i. ¹⁴ Goma guehrá ji rā Cristo ngue mä døtho ja rā ts'edi ya. Porque guese rā Espíritu Santo nuna 'bøi para zantho bi hæträ ts'edi rā Cristo bì ndæsé ngue dā tho ngue bi nøpä 'bøt'e Oja. Conque rā Cristo, hin'yü rā ts'oqui. Pe bì mænnä ji ngue bi hogä mä ts'oquihü, mi ja ngue xcá mähä rā castigo. Pe nuyá, nuna majuaní ngue Oja i 'bøi, ya sáp'ü ga hæ rā ts'edi ga thännehü naya.

¹⁵ Gue'a rā hya'a ya, ngue rā Jesucristo go bi hocrä 'da'yo cohi ja naya. Janangue nuya yø ja'i nzon'nä Oja ya ngue dā 'yec'ëi rā Cristo, nu'a rā nho xä yarpabi Oja yø ja'i ngue di unni para zantho, go di tocabi ya to nzofo. Porque rā Jesucristo gue'a i du'a ngue bi hogä mä ts'oquihü xä nja mènte bì nja

rá ts'edi rá ley mi ja m'met'o.

16 Ya guí nnuhu ngue nu'mø bi nangá n'na rá sácuá hapu di consta'a te ja ngue dí nja m'mefa, nu'mø bi du'a to bi hocra sácuá, nu'a rá sácuá bi xots'i. Nuná rá hyá bi zohra du, i ja rá ts'edi rá hyá m'mefa. **17** Pe mente ngue 'ba'tra ja'i bi xoxrá sácuá, tobe hin'yá rá ts'edi rá sácuá. A nu'mø bi du'a to bi xoxrá sácuá, gue'mø ja rá ts'edi rá sácuá 'mø. **18** I njarbetho na rá nyogui cohi mi ja m'met'o ya. Nu'mø bi tho yø mbo'óni ngue dä 'bøt'e, ya ja rá ts'edi rá ley. **19** Nu rá Moisés, mi juadi bi xihyø ja'i na te gáma hyá dí manda rá ley, bi gáca n'na nt'o rá isopo, i n'youi rá xide'yo xá nthení. Nup'u ja rá ji yø ndaní 'nëhyø chivo, bi japrä dehe, ja bi dímbu rá t'o. Nu'a rá ji p'uya, bi naspabi p'u ja rá Libro ngue rá ley, xquet'a bi japrä ji gátho yø ja'i. **20** Bi 'yembyø ja'i p'uya: "Nuyá, gá cohmu rá cohi Oja ya, ya bi xi'ahu temá hyá ja ngue gdí'n'yohu. Nuná rá ji jaua ya, guehná di hætra ts'edi rá hyá bi xi'ahu Oja naya", bi 'yembi. **21** Rá Moisés bi naspabi rá ji p'u ja rá nija 'në bi naspabi rá ji te gáma cosa ja mbonnija. **22** N'tot'i p'u ja rá ley ngue rá ji yø zu'ë i tho, nup'u ha pe rá ji, ya co mmánho. Pe mente hínte ho rá ja'i ngue dä 'yøtra 'bøt'e, hin'yá rá mpunnbi rá ts'oqui.

23 Nuná ja rá ximhäi, para ngue dä gommánho yø cosa i ja, mama hyonitho rá ji yø zu'ë mi tho ngue rá 'bøt'e, ngue majapi yø cosa. Pe nup'u mahëts'i ya, xquet'a bí jap'u rá 'bøt'e ngue ma datho ja rá ts'edi. **24** Janangue rá Cristo ya hingá guehra nija ja ua ja rá häi bi hocyø ja'i ja rá 'befi ngue rá mmäcja ya. Porque rá nija ja ua ja rá

ximhäi, høntho uhrä forma te bí ja mähëts'i. Ra Cristo p'uya, ya bi yurbä mähëts'i bí 'bä Oja ngue dä mäxcahu. ²⁵ A nunä rä 'bët'o mmäcja ua ja rä häi, nüp'ä ja rä cuarto mäthoguitho xä ndaxqui, njëya njëya cat'ambo rä mmäcja ngue bi pörpabi rä ji yø zu'ë i tho, ya hingrá jise bi pöt'e. Pe rä Cristo hingá xøxtí dutho ngue høndä gohi ngue rä 'bøt'e. ²⁶ Nu'mø dä ngu'a ngue xøxtí dutho, asta gue'mø mämbä fu'a nximhäi xtäbä ts'änbi ngue xøxti dutho 'mø. Pe nunä te bi nja ya, nu'mø nj ma dä gaxyø pa, rä Cristo bi zöcua, 'në bi ndäse ngue dä tho. Pe n'na nditho bi du para zantho, dä gohi ngue rä 'bøt'e. Bi gurpi gätho yø ts'oqui yø ja'i. ²⁷ A nuyá, nu hangü yø ja'i 'bui, gätho ja ngue dä du, pe høndä n'na ndi dä du. M'mëfa p'uya dä hyaspabi rä güendä Oja te xä n'yo yø ja'i. ²⁸ Njarbätho rä Cristo ya, n'na nditho bi du, bi gohi ngue rä 'bøt'e. Mändøngü dyø ja'i bi hojpabi yø ts'oqui. A nuyá, mahønda ep'ü ya, pe ya hindí 'yëhë ngue dä gurpabi yø ts'oqui yø ja'i ya, sinoque di 'yëhë ngue dä yanø ja'i nuya tø'mi ngue dä ep'ü.

10

¹ Nunä rä Moisés bi 'yoträ ley dä n'yo yø judío. Pe nunä rä ley bi 'yot'i, tengütho 'mø ngue drä xahatho nä te rä nho ja ngue di nja m'mëfa. Porque connä ley, himbi nëqui xanho hanja nä rä hyä di nja m'mëfa. Nuya yø ja'i mi thanne Oja, mi ötyø 'bøt'e di mända rä ley. Pe nunä rä 'bøt'e ötyø ja'i, hinxmä ma hajpabi yø ts'oqui yø ja'i nä, porque njëya njëya ötho rä 'bøt'e yø ja'i mahøn'a. ² Nu'mø ngue dä gue'a di nhohrá ts'oqui rä ja'i'a, ngue dä 'yot'e te gämä hyä di mända rä ley, ya hinni

mantho ngue dā 'yøtyø 'bøt'e yø ja'i 'mø. Porque nū rā ja'i øträ 'bøt'e, n'na ndítho 'mø ɛnä ngue di hocrá ts'oqui, ya hingui nne ngue nimantho dā du rá mm̄ai rā ja'i dā 'yønä ngue ja rá ts'oqui. ³ Ja dī nεqui p'uya ngue nuya yø ja'i njeya njeya øtho yø 'bøt'e, i sodyø mm̄ai ngue jadyø ts'oqui. ⁴ Nu rá ji rā ndaní ogue rā chivo 'mø bi tho, hinjam'mø dā zä dā hyajpa yø ts'oqui yø ja'i.

⁵ Janangue rā Cristo, nū'mø ya ja ngue dā ɛcua ja rā ximhäi, ɛnnä hyä bi xi Oja: “Nu'ñ yø zu'ɛ ho yø ja'i ngue pøt'e, hinguí nnū manho ngue gue'a di hocyo ts'oqui yø ja'i. Sinoque guá sānni ngue bá nja mä do'yo ngue guehnä dā gohi ngue rā 'bøt'e nā. ⁶ Nu'ñ yø zu'ɛ ho yø ja'i ngue øt'a'i rā 'bøt'e, 'nɛ uhyø ngø, zøp'ñ ja rā altar ngue di hocyo ts'oqui yø ja'i, ya hinga gue'a guí nnū manho'a ya. ⁷ Janangue dí ɛngä p'uya: Dí 'bucä ua ya mä Oja'i. Gå øt'a'a te guí nnū manho. Tengutho rā hyä nt'ot'i p'ñ ja rā Maca Libro te ja ngue gä thogui, gue'a dī nja'a ya”, bi 'yønä.

⁸ Rā mædi bi xi Oja rā Cristo, bi 'yømbi ngue i patho ngue Oja hingui nnū manho'ñ yø zu'ɛ ho yø ja'i ngue ørpabi rā 'bøt'e ngue di hocyo ts'oqui yø ja'i. Ni xinga gue'ñ yø zu'ɛ ho yø ja'i ngue uhyø ngø p'ñ ja rā altar ngue dī nnū manho Oja. Mädague'a ngue nt'ot'i p'ñ ja rā ley'a te gä øtyø ja'i, pe ngutho hingui nnū manho Oja te øtyø ja'i. ⁹ Pe rā Cristo mahømbi xi Oja, bi 'yømbi: “Dí 'bucä ua ya mä Oja'i. Gå øt'a'a te guí nnū manho”, bi 'yømbi. Ja dī nεqui ua ya ngue ya bi zep'ñ yø 'bøt'e mi øtyø ja'i, go dā ze'a te bi 'yøträ Cristo bi gohi ngue rā 'bøt'e. ¹⁰ Porque rā Jesucristo bi 'yøt'e te nnū manho Oja.

Pe n'na nditho bi du, bi gohi ngue rá 'bøt'e Oja.
Para zantho bi hojpaþbi yø ts'oqui yø ja'i.

¹¹ Pe nu'þ yø mmäcja ngue yø judío, n'na pa ngu n'na pa di siguetho hodyø zu'ε ngue ørpabí rá 'bøt'e Oja. Pe nuya yø 'bøt'e øtyø ja'i, hinjam'mø da zä ngue dä hyacrä ts'oqui ya. ¹² A nunqá rá Jesucristo, høndä n'na ndi bi du, para zantho bi gohi ngue rá 'bøt'e. 'Nε ya bí hup'þ ja rá n'yεi Oja ya. ¹³ A nup'þ bí 'bøhya, tømtho ngue dä dapi gätho yø nsuui. ¹⁴ Ja di nεquí ua ya ngue n'na nditho bi du, para zantho bi gohi ngue rá 'bøt'e ngue di punnbabí yø ts'oqui yø ja'i.

¹⁵ Ya dí pahmä ngue majuani na rá hya na, porque ngu'a mmanna Espíritu Santo p'þ ja rá Maca Libro ngue εna: ¹⁶ "Bá εp'þ rá pa di nja na rá cohi dí mmä ngue ga cocä'be yø ja'i Israel. Nugä p'þya, ga japyø ja'i ngue dä dinyø mmhi hanja na rá hya dadí manda, di nja mpähä yø ja'i da 'yøtya yø hya dädi 'bepi dä 'yøt'e", εn'Oja. ¹⁷ Mahøn'a εmp'þya: "Ya hinni mantho ga mbennbabí yø ts'oqui xä 'yøtyø ja'i", bi 'yεna. ¹⁸ Janangue nuyá, Oja ya bi punngä mä ts'oquihü. Ya himmä hyoni ngue rá 'bøt'e ga ørpahü Oja ya ngue di hogä mä ts'oquihü.

¹⁹ A nuua ja rá ximhäi, nup'þ ja rá xequi mathoguitho xä nduxqui, høndrä 'bet'o mmäcja mi sä dä yat'i. Pe nuya mä zi cu'ahü, gä dä zä ga thohmä p'þ ja rá hmí rá dä Oja ya. Porque guese rá Jesucristo bi du ngue bi hogä mä ts'oquihü. ²⁰ Mí zä mi du rá Jesucristo, bi xocrä jut'i nu'a mi jurpü ha 'bø Oja. Bi xogahü rá 'yu ngue dä zä ga

thohmá p'u 'bu Oja. 21 Nuna ra Jesucristo di nnøpa 'bet'o mmäcjahá ya, guehna fäxcah p'u ha 'bu Oja naya. 22 Janangue ma ga cuathu p'u ha 'bu Oja ya. Ga thanne co gätho ma mmaihá, hinjam'mø ga nyobenihá na ma nt'ec'eihá i ja. Nua ma ts' o n'yomfenihá miu ja, ya bi 'beque. Da guehmá do'yohu, bi meque para ngue da za ga thohmá p'u 'bu Oja. 23 Ma ga ha ra ts'edi ga ec'eihá ngue di nja ya yø hya di tømhmá di nja. Porque nuya yø hya xa yat'Oja ngue di nja, di njahma. 24 Xquet'a ma ga honi ha gda nhyathu ra ts'edi ngue man'na gda mahmá mmic'ei n'na ngu n'naju. 'Nø ga ha ra ts'edi ga øthu ra nho. 25 I 'buhyø 'yec'ei ngue ya hingui pap'u ha di mpeti yø mm*u*'yec'eiui ya. Pe hingui ja ngue ga tenthohu'a te øt'u, sinoque ma ga mmähá p'u ha di mpeti yø 'yec'ei, ga nhyatra ts'edi n'na ngu n'naju. I ja ts'edith ngue gue'a ga øthu'a, porque ya guí nnuhu, man'na ni guatyø pa ngue da ep'u ma Hmuhá Jesucristo.

26 Pe nuu ra ja'i ngue ya padu ndana ra hya majuanu, 'ne sänni ngue ya di m'mu'a ngue ra nts' o da 'yøt'e, m'meffa ya hin'yu ra 'bøt'e di nhohrá ts' oqui da 'yøt'e. 27 Sinoque hondra ndate sibi di danzø da japyø nsaiui Oja 'mø bi hyaspu ra güenda, gue'a tø'mu di ntheui'a. 28 Conque ra ley bi 'yotra Moisés, nu'u'mø to mu festho'a te ra hya mmamp'u ja ra ley, co yoho hyu yø testigo da hyørpu ra hya, ya hinjondi huequi, sinoque da tho. 29 A xiya 'mø, ¿hague ngu gangu ra castigo da thogui te'o fespatho te mmanná Ts'ant'u Oja, da 'yembi ngue hinte ni bøntho ngue bi du ra Ts'ant'u Oja? Conque gue'a i du'a ngue bi hocra 'da'yo cohi, bi

hyajpa rā nts'o yø ja'i. Pe yø ja'i, nu'a rá mäte rā Espíritu Santo nne di ȳnì, i thenmä hyäthobi. ³⁰ Pe ya dí pähmä te da 'yøt'Oja. Porque bi 'yëna: "Nugä go ni 'yëhmä xi ga jagä rā castigo. Go ga jut'ä'a te øtyø ja'i", bi 'yëna. 'Në bi män'Oja ngue da hyäspa rā güenda'u yø ja'i ya o rá 'ye. ³¹ Nunä Oja majuaní ngue 'bhi, nu te'o da japrä castigo, rā ndüssutho te da thogui.

³² Dämì bëmhmu yø pa xä thogui, nu'mø rá ts'utho xqui 'yëc'ëihü rä hyä ya. Mathoguitho gá sähü rä n'ü ngue bi zü'ahü yø ja'i. Pe gá hyät'i gá seti te bi 'yøt'ahü yø ja'i. ³³ Bi nja yø pa ngue bi mpëti yø ja'i ngue thenmä hya'ahü, 'në bi un'ahü. Mí'da ni mmi'yëc'ëihü p'uya gui hëthohü ha gui unyø ja'i, pe hingá sútho gui 'yøt'e ngue ni amigohü'ü to mä'ünì. ³⁴ Nu'ü yø 'yëc'ëi bi ma fädi, gá fäts'i ngue gá unhnü te honi. Nu'mø bi fe'ä te guí pëshü, astä ja'ahü mpähä, porque guí pähmä ngue mä dätho dí muui na rä nho guí nthehü p'ü mähëts'i, 'në para zäntho i ja na. ³⁵ Dämì hyähu zämmäi ngue gui sigue da ngut'a gui 'yøthü yø pa dí map'ü. Porque xändöngü rä njut'i bí ja mähëts'i. ³⁶ Hønt'ä ja ngue gui 'yøthü ya, dämì seti te gä rä n'ü gui thohmä. Dämì ja ndümmäi gui 'yørpähü rä pähä Oja, n'namhma ngue di toca'ahü na rä hyä xä yat'Oja ngue dí nja. ³⁷ Porque nt'ot'i p'ü ja ra Mäca Libro na rä hyä bi män'Oja ngue ȳnä: "Ya himma 'ya'atho yø pa ya, ngue da ep'ü'ä ja ngue da ehë. Ya hinni mantho da hmänya ngue di 'bëtyø pa. ³⁸ Nu rä ja'i bi nhohrá ts'oqui, dí nyannä te ngue bi 'yëc'ëigui. Pe nu rä ja'i hep'ü mä hyä, ya hindí nnü mänho te øt'e". ³⁹ Ague

ma zi cu'ahta, hinga hehmta p'u Oja, porque yø ja'i hep'u Oja, gue'u di m'me'u. Pe nujta, ngue dá ec'ɛihta Oja, ya di nyanmta tehta.

11

¹ Nu ra ja'i ec'ɛi ngue majuani te mman'Oja, guehna ra ja'i haxq njuani ngue di nja'a te tø'mj di nja. Pe di segura ngue majuani di nja, madague'a ngue tobe hingui nnu te 'be' a ja ngue di nja.
² Nuna Oja, bi nu manho 'da yø nyogui ja'i xa m'mahma njam'mø porque bi 'yec' ɛi ngue majuani te mman'Oja.

³ A nuyá, ngue di ec'ɛihta ngue majuani te mman'Oja ya, ya di pahmta xanho ya ngue Oja hønho bi maq ngue di nja ra ximhai, 'bexpi nja. Nu'a te gä di nnuhta ngue ja ya, Oja bi hoqui. Porque maq m'met'o hin tema cosa mí ja.

⁴ Nu ra Abel bi 'yec' ɛi ngue majuani te mman'Oja. Janangue nu'a ra 'bøt'e bi 'yøt'e bi nu manho Oja. Pe nuna ra 'bøt'e ra Caín, himbi nu manho Oja. Janangue di nequi ngue Oja bi hojpabi ra ts'oqui ra Abel ngue bi 'yec' ɛi. A nuyá, madague'a ngue ya xa ndu ra Abel, pe di sigue xängathohta ngue gä othta tengutho bi 'yøt'e ngue bi 'yec' ɛi ngue majuani te mman'Oja.

⁵ Nu ra Enoc bi 'yec' ɛi ngue majuani te mman'Oja. Oja p'u ya bi zixma tetho bi ma mahets'i. 'Beximbi du na, ya hinha mambi thingu ja ra ximhai, porque Oja bi zits'i. 'Nε mmamp'u ja ra Mac Libro ngue Oja mi nnu manho te mani n'yo ra Enoc, m'mefa p'u ya bi zits'i. ⁶ Pe nu ra ja'i hingui ec'ɛi ngue majuani te mman'Oja, ya hingui

sä dä 'yεnnä ja'i ngue nnu mānho Oja te ga 'yo. A nuyá, nü ra ja'i nne ngue rá n'youi Oja, jatho ngue dä 'yεc'εi ra ja'i ngue majuaní 'bñ Oja, 'nε dä 'yεc'εi ngue nü'ü yø ja'i hon'Oja, gue'ü di nsixui Oja'ü.

⁷ Nu rä Noé bi 'yεc'εi ngue majuaní te mmān'Oja. Bi 'yεc'εi 'mø mi xi Oja ngue di nja rä ndate, mādague'a tobe di 'beträ pa di nja'ü te bi sifi. Pe bi hocrä barco bi xi Oja ngue di hoqui. Ja di nyamp'ü ra Noé co 'nε'ü to 'büp'ü ja rá ngü. Rángue bi 'yεc'εi rä Noé nä rä hyä nä, ya di nequi ngue rä ts'oqui øtyø ja'i nu'ü hingui εc'εi te mmān'Oja. 'Nε bi ma māhojpi rá ts'oqui ngue bi 'yεc'εi ngue majuaní'ü te bi xifi.

⁸ Nu rä Abraham bi 'yεc'εi ngue majuaní te mmān'Oja. Jānangue nü'mø mi zon'nä Oja, bi xifi ngue dä bømp'ü mi 'bñi, di map'ü ja rä häi xi xifi ngue dä gohmi, 'nε bi 'yøt'e te bi xifi. Bi bømp'ü ja rä häi mi 'bñi, bi ma. Ni xingui padí hapü dānī mpa.

⁹ Mi zømp'ü ja rä häi xi yārpabi Oja ngue drä mm̄eti, bi dimp'üya ngue 'büp'ü yø ja'i yø mm̄eti rä häi. Pe rä Abraham bi 'yεc'εi ngue majuaní te mmān'Oja, bi mihi hap'ü di m'mai. Bi hocyo ngun'ulu, ja bi m'map'ü. Mi m'mährä Isaac, ngut'ü bi 'yøt'e. Mi m'mährä Jacob, ngut'ü bi 'yøt'e, guehya bi tocabi rä hyä xi yat'Oja m'met'o ya p'üya. ¹⁰ Porque rä Abraham bi dø'mi ngue dānī m'map'ü ja rä dānīhní bí ja māhëts'i. Guehnä rä dānīhní ngue guesë Oja bi hoqui 'nε i ja para zantho nä.

¹¹ Xquet'ü rä Sara bi 'yεc'εi ngue majuaní te mmān'Oja. Jānangue mādague'a ya rä bødac'εi, pe bi m'mährä ts'unt'ü bi xi Oja ngue di m'mai. ¹² Da guehrä Abraham xquet'ü ya rä bødac'εi, ya bi tho rä ora p'ü ngue di m'mähyo basi. Pe mādague'a,

siempre bi m'mahrá ts'unt'ü. Guehnä bi nxandi, mändøngütho yø mbom'meto bi m'mai. Nu'a gangü tengütho yø sø bí ja maya ogue tengütho yø 'bomü dehe jap'ü ja rá nnengui rä jathe, hingui sä di 'bede hangü gangü.

¹³ Gätho ya yø ja'i ya, bi m'mai, pe bi du. 'Në himbi nu'a te rä hya xi yarpabi Oja. Pe commä ngue ec'ei ngue majuaní te mmän'Oja, janjuani ngue di johya porque padí xanhö ngue di nja'a rä hya di yat'Oja ngue di nja. Janangue mente rä pa bi m'macua ja rä ximhäi, bi ma ngue hingyø ngungua, sinoque dä ma, daní mpa mahets'i. ¹⁴ A nuya yø ja'i ngue nguna rä hya i mma, ya di nequi xanhö ngue guehya yø ja'i honnä häi hapü daní m'mai para zantho. ¹⁵ Pe hinga guep'ü ja rä häi bá poni honi ngue daní m'mai. Porque nu'mø dä gue'a, mi ja rä tiempo ngue xta mmengui ha bi 'yehé. ¹⁶ Nu'a rä häi honyø ja'i ngue daní m'mai, gue'a rä häi ma dätho xandønho bí ja mahets'i. Janangue nunä Oja ya, ya hingui pesrä sä 'mø mmänyø ja'i ngue embi: "Ma Oja'i". A nunä Oja, ya xa hojpabi n'na rä danihni hapü daní m'mähya yø ja'i.

¹⁷ Nunä Oja, bi ne ngue dä ba'a njuani 'mø ngue ec'ei'a te bi xihra Abraham ogue hin'na. Bi xihra Abraham ngue dä zixrá ts'unt'ü Isaac ngue dä hyo, dä 'yörpa rä 'böt'e Oja. Pe rä Abraham bi 'yec'ei te xi Oja, bi n'uní ngue xta hyo rä Isaac, xta 'yörpa rä 'böt'e Oja. Rä Abraham bi 'yec'ei ngue majuaní te xi xi Oja ngue xi 'yembi: ¹⁸ "Nu'mø bi m'mähni ts'unt'ü Isaac, di nxandi, di m'mai xandøngü ni 'beto", xi 'yembi. ¹⁹ Janangue rä Abraham bi 'yec'ei ngue majuaní ja rá ts'edi Oja ngue nu'mø xta ndu

ra Isaac, mā'da'yo xt̄i m'm̄hi. Pē mi zä ngue himbi du rā Isaac, entho ja mā'da'yo bi m'm̄hi, porque rā Abraham ya xi zānni ngue xt̄a hyo.

20 Nunq̄ rā Isaac bi 'yεc'εi ngue majuaní te mmān'Oja. Janangue rā Isaac bi zojpa rā hya yø ts'ant'ü, bi xifi ngue dā dinnbabí rā njapí Oja m'm̄fa. Guehnq̄ rā Jacob nεhrā Esaú.

21 Rā Jacob xquet'ā bi 'yεc'εi ngue majuaní te mmān'Oja. Janangue nu'mø ni ma dā du, bi xi'ü yoho yø ts'ant'ü rā José ngue dā dinnbabí rā njapí Oja. Nguna rā hya bi mā m̄nte tosrá tōhō ngue bi danne Oja.

22 Rā José xquet'ā bi 'yεc'εi ngue majuaní te mmān'Oja. Janangue nu'mø ya ni ma dā du, bi xihyø judío ngue dā 'yεhrā pa dā bømp'ü ja rā häi Egipto. 'Nε bi zohrā hya rā José ngue nup'ü Egipto hīndā cop'ü rā do'yo, sinoque dā hyax'mø bi bømp'ü Egipto.

23 Rā papá nεhrā mamá rā Moisés bi 'yεc'εi ngue majuaní te mmān'Oja. Janangue nu'mø rā pa mi m'm̄hra Moisés himbi zūdra hya bi mānda rā dast'abi, ngue nu'mø bi m'm̄hyø ts'ant'ü yø judío, dā thopi. Mi nu ngue rā Moisés māzihotho 'mø mi m'm̄hi. Nhyushnā bi 'yagui.

24 Rā Moisés bi 'yεc'εi ngue majuaní te mmān'Oja. Janangue nu'mø mi ndan'yohü himbi nu mānho ngue dā gohi ngue rā tede na rā t'ixu rā dast'abi p'ü ja rā häi Egipto. **25** Sinoque bi ne ngue 'dap'ü dā zāui rā n'ü yø ja'i Oja. Himbi ne xt̄a 'yøtrā ts'oqui ngue xt̄a hyεp'ü Oja ngue xt̄a ngop'ü mi 'bui, nup'ü zits'üdyø pa xt̄i nja mpähä. **26** Nunq̄ rā Moisés mān'na xānho bi nu mānho ngue dā zā rā n'ü tengütho rā n'ü ja ngue dā zā

ra Cristo. Janangue nup' u Egipto himbi ne xtābá ngop' u ngue drá mm̄eti gätho rā m̄enyu mī jap' u. Porque paði xānho ngue xāndøngu rā njut'i Oja dī nja m'mefa.

27 Rā Moisés bi 'yec'ei ngue majuani te mm̄an'Oja. Bi bømp' u ja rā häi Egipto, himbi zutho ngue mbøcue rā dast'abi. Himbi gohrá mm̄ai, porque paði ngue n'youi Oja, m̄adague'a hingui h̄eti. **28** Rā Moisés bi 'yec'ei ngue majuani te mm̄an'Oja, bi 'bepi gätho yø judío ngue dā hyo yø de'yo, dā zā rā ngo ngue rā pascua. Nu rā ji yø de'yo dā hyo, dā gospabi p' u ja yø goxthi, n'namhma ngue nu'mø bi thohra anxe ngue dā hyo yø ts'unt' u m̄ada, ya hindā hyopyø ts'unt' u yø judío.

29 Yø judío bi 'yec'ei ngue majuani te mm̄an'Oja. Janangue bi zā bi thop' u ja rā Thenga Jathe, tengutho 'mø ngue dra 'yonhäi p' u ni 'yo. Yø mm̄engu Egipto p' uya, xquet'a bi ne ngue xtā thop' u ja rā jathe, pe bi go'mra jathe.

30 Yø judío bi 'yec'ei ngue majuani te mm̄an'Oja. Nyoto m̄a pa bi th̄esra hnini Jericó. M'mefa p' uya bi xotyø jādo m̄adi th̄esra hnini. **31** Nunq n'na rā xisu ni hu ngue rā Rahab rā mm̄engu Jericó, mará 'yots'om'mäi nā, xquet'a bi 'yec'ei ngue majuani te mm̄an'Oja. Janangue hinga 'da'i d̄ui yø mm̄engu Jericó, porque nunq rā xisu nā, bi unna ts'äya' u yø judío bij ma bi axra häi m'met'o.

32 ¿Te 'be'a ga ot'e? ¿Ua xøgue mahyonitho ngue ga xi'ah u mi'da yø hya di 'bedi? Pe ya hinga mbongui rā ora ga xi'ah u te bi 'yøtra Gedeón, rā Barac, rā Sansón, rā Jefté, rā David, rā Samuel, co

gätho yø pøngahya Oja. ³³ Nuuya yø ja'i ya, gätho bi 'yøc'ëi ngue majuaní te mmän'Oja. Janangue 'bø i'da bi 'yøträ tñhnj, bi dapyø dast'abi mi nzaqui te mi mma. I 'bø i'da ngue bi 'yøträ ts'ut'abi xanhø, bi nthœui rá njapi Oja xi yarpi. I 'bø i'da ngue bi t'ennbu bøhyø zate, pe himbi za yø zate. ³⁴ I 'bø i'da ngue bi thørbu ja rø sibi, pe himbi nzø. I 'bø i'da, ya ja ngue dø tho connø juai, pe pongui. Nu'u yø ja'i t'ëmbi ngue hinga njuani, gue'u bi hya rø ts'edi ngue bi ma rø tñhnj 'nø bi dapyø nsaiui. ³⁵ I 'bø i'da yø xisu ngue nu'mø bi du yø basi, Oja bi 'yøt'e ngue nu'a xø ndu mahondi m'mai.

I 'bø i'da p'uya, i nthut'i ngue ma'uni, sifi ngue nu'mø dø hyep'u Oja, ya di mpommj rø ndate. Pe bi n'unj ngue dø du, bi ne ngue di tocabi'a rø nho di nja 'mø danj nja rø mbennate m'mefa. ³⁶ Mi'da p'uya, bi zä rø n'u ngue bi 'be. 'Nø bi zä rø n'u ngue rø n'yemma hya yø ja'i. Mi'da p'uya, bi thut'i conyø cadena, bi ma fadi. ³⁷ Mi'da p'uya, ga ndutho'a ngue bi 'bando. Mi'da p'uya, bi ma mäheque mäde rø ja'i connø thegui. Mi'da p'uya, majapi ngue dø 'yøt'a te xants'o, pe hingui nne. Mi'da p'uya, rø juai ga ndu. Mi'da p'uya, bi n'yo ndap'u bi zä ngue hin'yø ha di nsäya. Bi nøpø he yø xide'yo ogue yø xi yø chivo bi hye. Mi'da p'uya, bi zä rø n'u ngue hyoya. 'Nø bi ma ma'uni, gä rø dummai ga 'ba. ³⁸ Nuuya yø ja'i ya, yø ndø ho ja'i, hin hapø dø hyannbabø yø ts'oc'ëi 'bæcua ja rø ximhäi. Pe bi zä rø n'u ngue bi n'yo dapo, ni xinguji padi hapø danj mpa. Bi n'yop'u ja yø daxant'øhø. Bi m'map'u ja yø 'bido. Bi m'map'u ja yø hyado brä ja mbo häi.

³⁹ Gätho ya yø ja'i ya, bi nu manho Oja, porque bi 'yøc'ëi ngue majuaní te mmän'Oja. Pe tobe

himma t'unni^{tho'a} te x̄a yarpabi Oja ngue di unni.
40 Porque Oja bi zānni ngue himbi n̄equi xānho hanja r̄a hya, asta guehyø pa dí 'buhmø ya. Ya x̄a nzän'Oja ngue nuya yø nyogui ja'i 'da gdá n̄uthohø na r̄a nho x̄a yat'Oja ngue di 'dacjø.

12

1 Ya dí nnuhø ya ngue m̄andøngu dyø ja'i bi z̄eti hangu r̄a n'ø bi thogui, porque bi 'yec'ei ngue majuani te mmān'Oja. Dā guecjø ya, ma ga seti hangu r̄a n'ø ja ngue ga thohmø. Nu'a dí padi ngue dā 'yorcāhø r̄a nts'onj, ma ga emhmø n'nā nguadi'a. Nu'a r̄a ts'oqui di ts'ongā mā nt'ec'ehø, ma ga hehmø p'ø'a. Ma ga ja ndummmuihø yø pa dí map'ø ya, ngue nu te nnecjø Oja gdá n'yohø, gue'a ga othø'a. **2** Zānt'a dā zo mā mmuihø r̄a Jesucristo. Porque guehnā bi 'yøt'e ngue dā ec'ehø ngue majuani te mmān'Oja nā. 'Nø go guehnā dā 'yøt'e ngue para zāntho ga ec'ehø xāndønho. Nuna r̄a Jesús, m̄adague'a ngue r̄a 'be'isä ngue to tup'ø ja r̄a pont'i, pe nuna himbi b̄esrā sā. Bi z̄eti hangu r̄a n'ø bi thop'ø ja r̄a pont'i, porque padi ngue nu'mø mi tho'a te r̄a n'ø bi zā, mā dātho ja mpähä ngue danj mmip'ø ja rá n'yεi Oja. **3** Nu'mø mi unyø ts'oc'ei nā r̄a Jesús, dāmi b̄emhmø hangu r̄a n'ø bi zā. Janangue nuýá, 'yo dí cohnj mmuihø 'mø dí sāhø r̄a n'ø. **4** M̄ente gui honi ha gdi hyehmø p'ø ra ts'oqui ja ua ja r̄a ximhāi, tobe h̄inguī sā dā hyo'ahø yø ts'oc'ei.

5 Māmi pumbenihø nā r̄a hya xi'ahø Oja ngue ya yø basi'ahø. Nup'ø ja r̄a Māca Libro, nt'ot'i p'ø r̄a hya ngue bi 'yεn'Oja: "Ague mā basi'ahø,

damí hyacjá rā güenda xānho hanja ngue fep'ahá Oja. 'Yo di cohní mmáiha 'mø di hec'ahá Oja te guí ñothá. ⁶ Porque Oja, nū'a ra ja'i dí madí, nū'mø hingá gue'a ñotra ja'i, di hejpi. Nū yø ja'i ngue ya yø basí Oja, nū'mø hingá gue'a ñot'e, i fei". ⁷ Nū'mø ngue guí sähá rā n'á, damí bëmhma ngue nuna Oja ñot'e ngue yø basí'ahá, guehna fep'ahá na. Porque gätho yø basí, nū'mø hingá gue'a ñot'e, i fëhyø papá. ⁸ Gätho'á yø basí Oja, gä i fei, pe nū'mø hinguí nne ngue dä mep'ahá Oja, ¿ha di zä gui 'yëmbi ngue ni Papáhá Oja 'mø? ⁹ Conque nū'mø mårá ngüejá, nū'a mä papá bi tecjá. Nū'mø hingá gue'a dí ñothá, i fëgbähá. Pe xquet'a dí nnu mansuhá. Janangue nuyá, goma gue'a mä Papáhá bí 'bá mähets'i ga ena ngue hingá ñorpahá mä su ya. Porque nuna, i nnepe ngue nmä'da'yo mä n'yomfëñihá. ¹⁰ Conque mä papáhá 'bucua ja rā ximhái mente rā pa bi tecjá, i fëgbähá 'mø ena ngue ñorcähá rā nho. Pe nuna Oja 'mø ngue i fëgbähá, majuaní ngue ni 'yup'á te ñorcähá, porque gä rā nho ñot'e. I nnepe ngue gä rā nho gdá n'yohá, tengutho Oja ngue gä rā nho ñot'e. ¹¹ Nū'mø ngue bi mëgbähá Oja, di sähá rā n'á, hindí nnu manhohá rā mfei di jacjá. Pe nū'mø bi dinma mmáiha ngue dä 'yòrcähá rā nho'a te ñot'e, ya hú mä mmáiha p'uya. Ya man'natho gä ja ndummái gä n'yo manhohá.

¹² Janangue nuyá, damí hyähá rä ts'edi ya, di ndá xandønho ni n'yomfëñihá. ¹³ Dämí hyaxhá n'na rä hogá n'yomfëñi ngue guí n'yohá xānho, n'namhma ngue nū'a yø ja'i hinguí padí dí n'yo xānho, dä dinyø mmái ndaná rä 'yu njuantho.

¹⁴ Dāmī ja ndūmm̄ai ngue 'yo gādī njunthā. Dāmī hyεhm̄a p'ā te gāmā nts'o i ja. Porque h̄indā nu Oja yø ja'i h̄ingui nne dā hyεp'ā rā nts'o. ¹⁵ Dāmī hyāmhā nā rā māte Oja nne di 'da'ahā, 'yo gādī costohohā. Dāmī mfähm̄a xāndønho, mān'nān'yo mi 'yøtha ngue to dā bōnī di ts'onnbābī rā nt'ec'si ja mi'da yø ja'i. ¹⁶ 'Yo gyø 'yots'om'mäihā. 'Yo guí øthā tengútho bi 'yøtrā Esaú ngue b̄i mespātho rā njapi Oja. Porque nunā rā Esaú, mi zā mi ntū manthuhū, høndā n'na rā nts'ihm̄e i pā'a rā eren-sia mādī tocabi porque guehnā mā dāna. ¹⁷ Guí pahm̄a te bi 'yøtrā Esaú. Janjuānī ngue hangu rā mbεn'a m'mεfa ngue xtā nzo rā 'ye'a te mi ja xti unnā papá. Pe ya himbi zā ha xti japrā hya. Mādague'a ngue janjuānī ja rā zon'a m'mεfa, pe ya himbi dīnī ha xti xotrā hya xi 'yøt'e.

¹⁸ Ague mā zi cu'ahā, nunā rā cohi bi 'dacjā Oja ngue gdā n'yohā ya, mā'da'yo nā, h̄ingā 'da'igui'ā rā nyogui cohi bi t'unna m'met'o yø judío ngue dā n'yo. Nu'mø māmbi t'unna nyogui cohi yø judío ya, nu'a rā t'øhø ja ua ja rā ximhāi bā nya Oja, ja b̄i map'ā. Bi nu yø ja'i ngue di yoxnī yø sibi. Bi nu yø ja'i ngue ja rā ts'a'bεxui. Bi nu yø ja'i ngue 'yo rā ndate ndāhi. ¹⁹ Bi 'yøhyø ja'i ngue ya yø corneta. Bi 'yøhyø ja'i ngue bā nya Oja ngue nzofo. Nuya yø ja'i bi 'yøde ngue ts'ofo, bi nsu. Janangue bi 'yādi ngue ya h̄innī mantho dā 'yøde temā hya mmān'Oja. ²⁰ Porque øde te b̄i mān'Oja ngue māda n'na rā mbo'ønitho dā guarbā ja rā nexānt'øhø, dā tho ngue dā 'bāndo, ogue dā tho conyø lansa. ²¹ Janjuānī ngue rā ndūssútho te b̄i

nu yø ja'i. Xquet'a 'nɛsɛ rä Moisés bi 'yɛna: "Nugui, astä dí huäqui ngue dí su".

22 A nujü ya, nup'ü nnä mähä, gue'a ra t'øhø Sión bí ja mähëts'i ja rä hnjiní bí 'bü Oja, ja nnä mähä p'üya. Guehnä rä Jerusalén bí ja mähëts'i naya. Nup'ü, xingä m'medetho yø mähuähi yø anxe i 'bui. **23** Nu'mø gä bi mpeti yø anxe ngue da 'yɛspäbi Oja, 'dap'ü ga m'mähmü ya yø basi Oja ya xä cuarpäbi yø thuhü p'ü mähëts'i. A nunä mä Ojahü guehnä rä ts'ut'abi na ngue gätho yø ja'i. Nu'ya yø nyogui ja'i ya xä ndu 'nɛ xä hojpäbi Oja yø ts'oqui, gä dañi ncuhü ya. **24** Nunä rä Jesús, bi hocrä 'da'yo cohi ja ya. Nu rá ji bi mäni, i ja rá ts'edi ngue di hogä mä ts'oquihü, hingä ngü rá ji rä Abel ngue n'äst'abitho.

25 Janangue nuyá, dämü mfähmu xandønho ya, man'nan'yo mi 'yøt'e ngue gui fespäthohü rá hyä na Oja nzocjü. Ya guí nnuhü ngue himbü mpommi rä castigo ya yø ja'i bi mespätho rá hyä Oja 'mø rä pa mi zocua ja rä ximhäi. Gomä guehya ngue gui 'yɛna ga mpomhmü rä castigo 'mø ga fespäthohü te mmän'Oja nunä bi nzocségahü astä mähëts'i. **26** Nu'mø yø pa xä thogui, nu'mø bá nya Oja ngue nzohyø ja'i ua ja rä häi, astä di 'yan'ähäi. A nuyá, mahön'a en'Oja: "Nu'mø ngue høndä nyagä ya, ga øt'e ngue di 'yan'ähäi 'nɛ ga øt'e ngue di 'yan'a te bí ja mayä", bi 'yɛna. **27** Ngue nguna rä hyä mmän'Oja da yør'mø hømbä nya ya, ya dí nɛqui ngue Oja da hyajpäbi yø 'befi te gä bi hoqui. Nu te da bøni ngue hindü 'yanü, gue'a dí nja para zantho'a. **28** Nunä rä xequi hindü 'yanü, guep'ü ha dí mända Oja ja ga m'mähmü p'ü. Janangue nuyá, ma ga ja

mammadihu Oja ya. Ma ga thannehu Oja tengutho nnu manho ngue ga Ørpahu. Porque Oja ní 'yup'u ngue mathoguitho ga nnu mansuhu. 29 Porque Oja ra ndussutho, tengutho ra sibi ngue di juadi udi ha sudi.

13

1 Hangu ra pa, dami mmadi n'na ngu n'na'ahu, tengutho 'mø ngue ega di ncuhu. 2 Mami pumbenihu ya, ngue nu'mø to bi zøp'u ja ni nguhu, dami unhnu ra ts'aya. Porque 'bu i'da yø ja'i di unna ts'aya p'u ja yø ngu, pe hingui padi ngue'mø yø anxe Oja'u di unna ts'aya.

3 Nu'mø to bi n'ofadi, dami fäxhu te honiu. Dami fäxhu gui 'yø'ni güendahu tengutho 'mø ngue go gdi ofadihu. Gui fäxhu'u sä ra n'u ngue maquni. Gui 'yø'ni güendahu entho go gui thohmu'a te ra n'u thogui.

4 Nu gätho yø ja'i ya xä nthäti, da zupyø nthäti bi 'yøt'e. 'Yo di homman'na di m'mahmi. Porque Oja da hyaspäbi ra güenda yø 'yots'om'mäi.

5 'Yo sä guí emhmu ngue gue'a ra menyu ma datho di muui. Dami conformahu'a te ts'u macosa di 'da'ahu Oja. Porque Oja i ena: "Nugä, hin dadi pumbeni'i. 'Né hinga hec'atho'i". 6 Janangue nuya ma mmai gdá mamhmu na ra hyä ja ua ya ngue ena: "Nuna ma Oja, guehna fäxcagui nau. Ya hindi sugä 'mø ja temä hyä mbenngagui yø ja'i".

7 Dami bemhmu te mani n'yo'u yø mamhyä bi xi'ahu ra hyä Oja. Dami mepyah'a te ra nho bi 'yøt'e mente bi m'mai, da ngu'a gui 'yøthu. A nuya

yø mämhyä mi dñ xänho yø nt'ɛc'ɛi ya, dämí njathä p'uya, dñ ndñ xänho ní nt'ɛc'ɛihä.

8 Nunä rä Jesucristo, ngu'mø yø pa xä thogui, xi mmängudya, xquetho para zäntho nä, hinjam'mø ngue dädi mpädi. **9** Janangue mami n'uní da thä'ahä ngue hønt'o bi zä mä xädi gui tenhnä ngue hindä 'da'igüui nä rä hyä guí ɛc'ɛihä ya. Dami hyännbahä rä mate Oja di 'da'ahä, gue'ä di zajni nt'ɛc'ɛihä'a. 'Yo di hä'ahä ya yø ja'i hajtho te si, porque hingä gue'ä di zacrä nt'ɛc'ɛi rä ja'i'a ngue dä hyajtho te dä zi.

10 A nujä, guehnä rä Jesucristo dñ nnøpa 'böt'e ngue dñ nhohmä ts'oquihä. A nuya yø 'bet'o mmäcjä ngue yø judío, 'be ho yø zu'ɛ ngue ørpabi rä 'böt'e Oja ya, 'në ja rä 'böt'e ngue hin'yä rä nt'ɛdñ dä za rä ngø pøtyø ja'i. **11** Nu rä ji rä zu'ɛ i tho, häxrä mmäcjä ní ma mbonnija, ja rä xequi mathoguitho xä nduxqui ja bi porbä rä ji guí nhohhyø ts'oqui yø ja'i. Rä ngø p'uya bi nt'udñ maxøts'e rä hnini. **12** Njarbatho rä Jesús, bi zä rä n'ä ngue bá tho maxøts'e rä hnini. Nu'a rä ji bi mäm'mø mi du, guehnä nnøpa 'böt'e yø ja'i ngue i nhohmä ts'oquihä nä. **13** I embyø ja'i ngue rä 'be'isä te t'ørpa rä Jesús ngue bá tho maxøts'e rä hnini. Pe ma ga tenhmähä rä Jesús, mädague'ä t'embi ngue rä 'be'isä ngue dí ɛc'ɛihä rä Jesús. **14** Porque nuua ja rä ximhäi, hin'yä gahä ua n'na rä hnini ngue di ja para zäntho. Sinoque dí tømhmu män'na rä hnini, nunä ja ngue dí nja m'mefa. **15** Janangue nuýä, ma ga ja mammadihä Oja para zäntho, porque nunä rä Jesucristo mä 'bet'o mmäcjahä p'ä 'ba Oja, go guehnä häxpä 'ba Oja'a te nnä ja mammadihä Oja

na. ¹⁶ Māmī pūmbēnīh₄, zānt'ā dāmī 'yøth₄ rā nho, guí fäxñi mmic'εih₄ co nu'ā te guí pesh₄. Porque gue'ā dī nēqüi ngue gädi ja māmmādih₄ Oja'ā. A nu'mø ngu'ā gui 'yøth₄, dā numānho Oja te guí øth₄.

¹⁷ Nu'ā yø n'yoh₄ dī mānda p'ā ja rā nija, dāmī 'yøt'e te dā xi'ah₄. Gui 'yørpāh₄ māsū xānho, porque gue'ā fät'ā nī teh₄'ā. I pādī ngue nu'ā rā 'bēfi øt'e, bā εp'ā rā pa di dāpārā güenda Oja. Janangue dāmī 'yøt'e ngue di johyatho nī mādih₄, 'yo gui honnbāh₄ ngue ha di dū yø mm̄hi. Porque nu'mø h̄ingui 'yεc'εi te xi'ah₄, ya h̄ingui sāp'ā dā mā'ah₄ xānho.

¹⁸ Dāmī marcah₄ Oja, porque nuguī dī εnā ngue ya xānho te nnā 'yo, 'nε dī nne gā sigue ngue nīmānho gā n'yo xānho. ¹⁹ Nu'mø gā marcah₄ Oja, dāmī 'yāhm₄ ngue dā yøt'Oja ngue n'nahmānho gā mmagā p'ā gā ma nu'ah₄.

²⁰ Nūnā Oja bi 'yøt'e ngue bi bēnnātē rā Hmu Jesucristo 'mø mī dū. Nu'ā rā ji bī mām'mø mī dū, gue'ā rā ji di ja ts'edi para zāntho ngue dī nja rā 'da'yo cohi i ja. I øt'e ngue nūnā rā Cristo, guehnā mā Mācā Mādih₄ nā. 'Nε øt'Oja ngue yø 'yεc'εi dī mmađi n'na ngu n'na. ²¹ Dī nnegā ya ngue dā 'yøt'Oja ngue dā zāp'ā gui 'yørpāh₄'ā te gā rā pāh₄, h̄inte dī m'mēdi. Dā ne Oja ngue connā ts'edi rā Jesucristo gui cohmu tengutho nnepe ngue gui cohmu. A nuyá, ma gā εspāh₄ rā Cristo para zāntho. Dā ngut'ātho.

²² Ague mā zi cū'ah₄, dāmī 'yøde xānho nā rā hyā ja ua dī xi'ah₄. Ya dā xi'i ha gdi japi te gui

'yøthu, pε hinga yap'utho pa ra hya. ²³ Dí pεn'nahu ra hya ngue nuna ma cuhu ra Timoteo mi ofädi, ya bi bøts'e. A nuyá, nu'mø ngue himma ya'atho da zøcua ya, 'da gdá me'be p'u ngue ga ma zengua'ahu.

²⁴ Dadi zengua gätho'u yø mamhya 'bap'u. Da gue'u mi'da ma cuhu, gä dadi zengua. A nuya ma cuhu ngue yø mmengu Italia xquet'a di zengua'ahu.

²⁵ Oja di japi gätho'ahu. Da ngut'atho.

**Ja ua rā 'da'yo cohi bi gomi Oja yø ja'i
New Testament in Otomi, Tenango (MX:otn:Otomí,
Tenango)**

copyright © 1975 Wycliffe Bible Translators, Inc.

Language: Otomi, Tenango

Translation by: Wycliffe Bible Translators, Inc.

Otomí, Tenango [otn], Mexico

Copyright Information

© 1975, Wycliffe Bible Translators, Inc.

This translation text is made available to you under the terms of the Creative Commons License: Attribution-Noncommercial-No Derivative Works. (<http://creativecommons.org/licenses/by-nc-nd/3.0/>) In addition, you have permission to port the text to different file formats, as long as you do not change any of the text or punctuation of the Bible.

You may share, copy, distribute, transmit, and extract portions or quotations from this work, provided that you include the above copyright information:

You must give Attribution to the work.

You do not sell this work for a profit.

You do not make any derivative works that change any of the actual words or punctuation of the Scriptures.

Permissions beyond the scope of this license may be available if you contact us with your request.

The New Testament

in Otomi, Tenango

© 1975, Wycliffe Bible Translators, Inc.

This translation is made available to you under the terms of the Creative Commons Attribution-Noncommercial-No Derivatives license 4.0.

You may share and redistribute this Bible translation or extracts from it in any format, provided that:

You include the above copyright and source information.

You do not sell this work for a profit.

You do not change any of the words or punctuation of the Scriptures.

Pictures included with Scriptures and other documents on this site are licensed just for use with those Scriptures and documents. For other uses, please contact the respective copyright owners.

2014-04-30

PDF generated using Haiola and XeLaTeX on 21 Feb 2024 from source files
dated 29 Jan 2022

dd38228d-a3b1-5d0f-91ce-4040e165ce0f